

Igre in pesmi

za

otroška zabavišča in ljudske šole.

Uredil

Ivan Mercina,

učitelj na c. kr. deški vadnici v Gorici.

V Ljubljani.

Izdala in založila »Družba sv. Cirila in Metoda«.

1893.

Knjižnica Družbe sv. Ćirila in Metoda.

Na svetlo daje in zalaga družba.

Igre in pesmi

za

otroška zabavišča in ljudske šole.

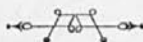
V Ljubljani.

Tisek J. Blaznik-ovih naslednikov.
1893.

Igre in pesmi

za

otroška zabavišča in ljudske šole.

Uredil

Ivan Mercina,

učitelj na c. kr. deški vadnici v Gorici.

V Ljubljani.

Izdala in založila „Družba sv. Cirila in Metoda“.

1893.

V znak odličnega spo-
štovanja proklonil

urejevalcy
Jmercina

ML 310 / 1968.

Predgovor.

Narodna Šola« v Ljubljani je že pred leti izdala Funtkovo »Zabavišče slovenskim otrokom«. V tem nam je podala besedilo primerno slovenskim igram in pesmicam za otroška zabavišča (otroške vrte). Treba je bilo še prikladnih napevov. To potrebo je čutil tudi te knjižice ureditelj, ki biva kot član c. kr. izpraševalne komisije za otroška zabavišča že več let pri vsakoletnih praktičnih izpitih v tukajšnjem **zabavišču slovenskem**. Zategadelj je začel prirejati to-le zbirko otroških iger in pesmic, videč, da se tega dela ne loti kaka druga spretnjša moč.

Gradivo je v tej zbirki tako razvrščeno kakor v »Zabavišču«, in kakor se razvrščuje v obče v pesmaricah za otroška zabavišča drugih narodov. »Dodatek« ima nekaj iger in dve pesmi, katerih besed ni v Funtkovi knjižici, katerih napevi so pa večinoma že znani v naših zabaviščih. Zbirki na čelu stoji dvanajst pesmic nabožne vsebine, kakor veli izrek: Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo.

Pri nekaterih napevih bode komu obseg glasov (seksta in septima) prevelik*), ker se zahtevajo pesmice manjšega obsega (jedne kvinte) celo za pričetnike v ljudskih šolah. To je res! A kdor preveč krči glasovom obseg, krati napevu melodičnost, in **te** je živo treba pesmicam, ki se uče po sluhu. Da se navzlic temu izbirajo začetnikom v ljudskih šolah glasovno tako maloobsežne pesmice, provzročuje menda bolj **metodiški pouk pri**

*) To velja le o napevih urediteljevih; drugi napevi imajo še večji obseg.

slušnih in glasovnih vajah nego prava potreba; saj je fiziologiško dokazano, da obsega otroški glas od rojstva do šestega leta blizu jedno oktavo. Zbirke napevov za otroška zabavišča drugih narodov (n. pr. Čehov, Nemcev, Italijanov, i. t. d.) gredo v tem pogledu še dalje; v njih nahajamo napeve, obsegajoče osem do deset in še več glasov.

Nekaj napevov je zloženih v $\frac{6}{8}$ skem taktu (meri, štetku), kateri smatramo za jako težek. Težek je — menim — bolj za pevca, pojočega po glaskah, zaradi večjega števila taktnih (mernih, štetnih) delov. Te težkoče pa ne pozna pevec po sluhu, osebito v otroškem zabavišču, kjer se ne maha takt pri petju.

Kot začetno delo se nadeja ta knjižica mile ocene. **Jednolična** vsebina besedila (teksta) pa **maloleten** obstanek otroških zabavišč slovenskih, ki se ne morejo še ponašati z udomačenimi, otroškemu ušesu priljubljenimi napevi, sta tehtna razloga, ki opravičujeta to nado. Teh razlogov in gori navedenih pojasnil ne puščaj blagovoljni čitatelj iz vida, ko pregleduje to delce, ki ima biti le skromen predhodnik vrednejšemu nasledniku.

Kdor se bavi z vzgojo, ve, kako važne in mladini živo potrebne so **pedagogiško** urejene in nadzorovane igre za nje telesni, dušni in npravstveni razvitek. Misel, da je igra kot vzgojilo porabna le doma ali v zabavišču, in ne tudi v ljudski šoli, je napačna in gine od dne do dne. Zato se vedno množe otroške igre v pesemskih zbirkah za ljudske šole, in prav zato utegne ta zbirka dobro rabiti tudi **ljudskim učiteljem**, osebito na nižji stopinji **ljudske šole**.

Ta knjižica doseže popolnoma svoj namen, ako vsaj nekoliko olajša **težavno vzgojno nalogo** našim zabaviteljicam (vrtnaricam) ter pomore vzbujati ljubezen do **lepega** petja v nežnih srcih otroških.

V GORICI, leta 1893.

Urejevatelj.

Uvod.

*Kar duša v telesu,
to je otroška igra v zabavišču.*

Glasba je najstarejša, najbolj priljubljena in razširjena umetnost. Človek je izražal v nji od nekdaj svoja čustva. Za to mu je podarila dobrotna roka Stvarnikova še drugo zmožnost, dar govora. V govoru razodeva človek najbolj svoje misli, v glasbi pa najiskrenejše svoja čustva. Zato si je že od nekdaj družil glasbo in govor v petju. „Petje“ — pravi neki glasbenik — „je najprvotnejša, človeku najbolj lastna in najzvestejša glasba, ki spaja glas z govorom“. Petje je torej prvi pričetek glasbe. Zanje ne potrebuje človek posebnega glasbila; najplemenitejše glasbilo mu je položil Stvarnik v grlo. Petje sega v prešlost tako daleč kakor zgodovina človeštva. Človek je pel, predno je poznal bobne, zvončke, cimbele in druga umetna glasbila.

Da se odlikuje petje pred drugimi lepimi umetnostimi, izvira najbolj iz njegovega mogočnega in blagodejnega vpliva na srce človeško. Glasbeni, pesniški in vzgojni veščaki vseh narodov in časov so priznavali in priznavajo, kake neprecenljive vrednosti je petje za človeško duševanje. A ne le veščaka in olikanca,

ampak tudi priprostega, neveščega človeka, da, celo divjaka prevzemajo lepodoneči glasovi ter mu vzbujajo v prsih čustva, katerih ni niti nikoli slutil. Najkrasnejši umotvori veljavnega stavbarja, slavnega kiparja ali genijalnega slikarja ne vzbujajo v neizobraženem, surovem človeku niti zanimanja, kamo-li občudovanje, a nevidna moč glasov ga objema s svojo divnosladko čarobnostjo, da ji nehote in nevede sledi kakor divje zveri bajnemu Orfeju.

Ako pa ima glasba tako nepremagljivo moč do brezčutnega, v surovosti okamenelega srca, kaj naj rečemo o mehkem, za vse lepo in blago dovzetnem, mladem srcu otroškem! — Že priprost, jednovit zvok, kateri izvablja otrok zvenečemu telesu, vzbuja v nežni duši njegovi milino, nedoumno nam, odraslim ljudem. Takega jednozvočnega brenkanja se naveličamo mi kmalu, otrokovo uho se ga pa kar naslišati ne more. Kaj še le, ko se ta zvok nadomešča z glasom, ko ta glas sledi cela vrsta novih glasov, vežočih se v blagodonečo, ljubko melodijo, katero spremlja jedna ali več vrst drugih glasov, zlivajočih se v blagozvočno, ubrano harmonijo, v krasen glasbotvor. Tu je na mestu izrek našega Slomška: „Čedno ubrana pesem je lep dar božji“. Ako se dajo torej sploh vtiskati nežni občuti v mehko srce otroško, tedaj je možno to z dražestnimi glasovi in divnimi melodijami, katere daja glasba petju. „Petje povečuje dušo, petje miri slabo poželenje, blaži strasti ter kroti neupogljivo voljo; petje druží srca in zastavlja razporu pot v človeško dušo; petje odteguje dušo od vsega nizkega in podlega ter ji vceplja čut za lepoto in nrvnost. Skratka: Petje goji v človeku lepoznavsko oliko“.

Ker ima petje tako izborna vzgojno moč, umevno je, da so je ljudje rabili za uspešno vzgojilo, odkar so se začeli baviti z vzgjo. S posebnim uspehom se rabi dan danes pri vzgoji nežne mladine v prvih otroških letih, ko se srce najlažje ublažuje, najprej navdušuje za vse, kar je lepo, ter najhitreje razvema za vse, kar je blago. V teh letih „sprejema otrok vtise, ki mu uravnavajo vse poznejše življenje ter ga delajo — velikega ali majhnega.“ Ta posebna vzgojna sposobnost otroške prve mladosti (od 3.—6. leta) se je začela prav ceniti še le v tem stoletju. Da je k temu največ pripomogel „oče otroških zabavišč“ Friderik Froebel, znano je dovolj. Znamenito je, kar je o tem govoril angleški državnik Henry baron Brougham pred dobrim polustoletjem v angleški gornji zbornici. Ta slavni govornik je iskreno zagovarjal in pospeševal vzgojo otrok v nežni mladosti. Naj navedem tu važnejša mesta iz njegovega znamenitega govora. *)

„..... Mi smatramo za dognano stvar, da se ne morejo otroci do šestega ali sedmega leta nič naučiti, ali pa prav malo. Vsled tega predsodka izgubljamo ravno oni čas življenja, kateri je najugodnejši za poučevanje. Komu niso znane navade do šestletnih otrok? — Kdor razume njih temperament, njih navade, njih čustva in njih talente, uverjen je popolnoma, da so sposobni za poučevanje davno pred šestim letom. V tretjem in četrtem, včasih že v drugem letu doumeva otrok one znanosti, ki so podlaga vsaki vzgoji. Res je, da se more otrok v tej starosti več naučiti, in se tudi nauči, nego se nauči in naučiti

*) Prim. A. Fellner »Der Volkskindergarten und die Krippe«, stran 51.

more v vsem ostalem življenju. Njegova doumljivost je mnogo bistrejša in iskrejša, ko mu je še vse novo; ona je živahnejša in čvrstejša v duhu, ki je začel komaj biti; duši vtiska globeje predstave, katere sprejema od sveta, ki ji je še nov. Otroškemu spominu je tem lažje obdrževati predstave, ker je otroška pazljivost krepkejša in čvrstejša. Dobre navade sprejema otrok z lahkoto. Razvade se še niso ukoreninile, in pogrešno nagnjenje ni še zbegalo njegove razsodnosti. Slabo poželenje mu še ni okužilo veselja, topoglavost mu ni oslabil duha, in strasti mu niso še razdejale dobrega poželenja. V tej starosti je v otroku zgolj delavnost, pozornost, prisvojevanje; in to ne velja le o posebno bistroumnem, ampak o vsakem, z navadnimi dušnimi močmi nadarjenem otroku, če tudi se čez nekaj let poneumi vsled zane-marjenosti, v kateri životari, ter postane nezmožen človek, kakor jih vidimo žal premnogo. Radovednost otroška je nepremagljiva, in njegova vedoželjnost postaja tako občna, kakor je nenasitljiva. Od drugega do šestega leta se nauči otrok več kakor v nastopni otroški in mladeniški dobi in zreli starosti. In česar se nauči otrok v tem času, ne nauči se le, ne da bi se trudil, ampak tudi še s pravo radostjo in vrhu tega še v desetkrat krajšem času, kakor ga rabi v poznejši starosti. — Kake neprecenljive vrednosti je torej, da se skrbno porabljajo ta leta, katera se ne izgubljajo le za zmožnosti otroškega uma, ampak tudi za darove otroškega srca“.

Ta govor dovolj priporoča, naj se mladina razumno vzgaja že v došolski dobi. Vzgoja te mladine je še sedaj večinoma prepuščena domači hiši. In ker je dobro znano, da je ta domača vzgoja vse bolj

nego razumna, ne moremo prečislati mož, ki so z zgovorno besedo slikali nedostatnosti domače vzgoje ter s prepričevalnimi spisi vnemali razumništvo človeško za svoje vzvišene vzgojne ideje, katere si pridobivajo dan na dan novih prijateljev. Teh mož neminljive zasluge so, da se od leta do leta množe skupna vzgojišča za nežno mladino, katerim svrha je popolnjevati in podpirati nedostatno vzgojo domačo, in katerim prištevamo v prvi vrsti zabavišče.

Otroško zabavišče ne more torej pogrešati toli odličnega vzgojila, kot je petje. Brez petja bi tako odločno vzgojni zavod zanemarjal svoj poglavitni namen: vzgojo srca. Tudi ljudska šola goji zaradi tega petje, ali v nji ni doseglo petje one vezne veljave kakor v zabavišču. Kot učnemu predmetu je petju v ljudski šoli odmerjeno le malo časa na teden. Vrhu tega je pri ljudsko-šolskem petju v poštev jemati tudi njega stvarna stran: petje (kakor sploh vse) se uči v ljudski šoli za življenje. Zabavišče ne uči (v enakem zmislu) za življenje, ono nima posebnega časa za petje, petje mu ni učni predmet, ni svrha (v zmislu ljudske šole), ampak sredstvo, ali prav za prav nekak vzgojni način. Tega ni izumel Froebel sam; kar je videl in našel dobrega na domači vzgoji, posnel je ter prenesel v svoj zavod. — Kdor je imel priliko opazovati pri igri malega otroka, prepričal se je lahko, da ne ugaja otroku tiho igranje kaj posebno. Tihota je otroku dolgočasnost. Ni čuda; saj si še odrasel človek, poln duhomornih skrbi, skuša okrajšati in olajšati svoje delo s petjem. Tako tudi otrok. A pri tem ne stika po pesniških tekstih; priprost „la, la“, posamna beseda, jeden stavek mu zadošča za njegov

otroški napev. Navadil se je tega od matere, ki je, zibaje in pestovaje ga, ravno tako pela. Slišal je tako peti svoje brate in sestre in igrajoče tovariše. A poleg zgleda ga sili k takemu petju tudi neka notranja potreba. Peta beseda vpliva namreč krepkeje in popolneje na otroško dušo nego samo govorjena. Govorjeno besedo otrok le misli, peto tudi čuti, ali kakor pravi Froebel: „Kommt zu den Worten noch der Ton (Melodie), so wird die Sinnenanschauung, die Geisteswahrnehmung auch zu einer Gemüthsauffassung“.

V tem pogledu ne ustreza petje v zabavišču svoji bitnosti: zvezi glasbe s pesništvom. Glas se veže tu s tekstom, ki ni pravi pesniški izdelek, ampak ima — če tudi v vezani besedi — po svoji vsebini bolj prozajaisko nego pesniško veljavo.*) To vidimo posebno na otroških igrah, v katerih se središči vse življenje in delovanje v otroškem zabavišču, in v katerih se skoraj zmeraj posnema (oponaša), kar se dogaja v naravi ali človeštvu. Večinoma se zvršujejo te igre pevaje, a nekatere tudi nepevaje. To kaže, da je petje igri podrejeno, da je igri le neko sredstvo, nekaka vzgojna oblika ali vzgojni način.

Imenitna naloga petja v zabavišču je vaja sluha. Med peterimi čuti je sluh poleg vida najpoglavitnejši in plemenitejši. Zato je treba že v prvi mladosti začeti uriti in vaditi oko in uho. Oko obdaja brez števila najrazličnejših stvari, na katerih si vadi svoj vid otrok sam ali pa po navodu domačih vzgojiteljev, ki

*) Seveda se v zabavišču negujejo tudi pesmice, katerih teksti so po bistvu in vsebini kakor tudi po svoji ideji plemeniti in vzvišeni poetiški produkti, kolikor dopušča doumljivost maloletnih otročičev.

mu one vidne predmete še pomnožujejo z različnimi podobami. Koliko bolj se zanemarja pa uho! Vtisi, katere sprejema uho v vsakdanjem življenju, ne vplivajo na sluh posebno izobraževalno. Te vtise proizvaja večinoma ropotanje, rožljanje voz, kričanje, i. t. d. In še v tem je otrok prepuščen samemu sebi. Sliši pač, a ne da bi se tega zavedal. „Skozi jedno uho noter, skozi drugo ven“. Potem se pa ljudski učitelji čudimo, da kažejo otroci mnogo več zmožnosti za pisanje in risanje nego za petje; tožimo, da je napredovanje v petju razmerno nepovoljno, da nas zavirajo v tem mali „mrmrači“, i. t. d., ne pomislimo pa, da je tega kriva le nedostatna domača vzgoja. Tudi v tem naj ji pomaga zabavišče! Zabaviteljica nahaja premnoge prilike, da uri otroku sluh; tako pri igranjih, v katerih se vadi nazorna zmožnost, posebno pa pri petju. Tu navajaj zabaviteljica otroke, da pazljivo poslušajo in se zavedajo glasov, katere pojo: da vedo, ali je glas kratek, dolg, tih (šibek), glasen (krepek), nizek, visok, i. t. d.

Vzporedno s sluhom se lika v petju glas. Glas in sluh, glavna činitelja petja, zavisna sta bistveno drug od drugega tako, da si niti misliti ne moremo izurjenega glasu poleg nerazvitega sluha in naopak. Čist, naraven glas je pa možen le, ako se pravilno drži telo, posebno glava in še posebej usta. Kadar otroci sede (tudi sedenje vsako ni škodljivo) in pojo, naj drže gorenji život pokoncu, naj se ne naslanjajo ali celo valjajo! Ravno to velja o glavi. Izjema more nastati le pri igranju, a še tu jo skušaj zabaviteljica odpraviti, kakor si bodi. Osebito pazljiva bodi na usta pojočih otrok (in tudi na svoja)! Otroci naj odpirajo usta (ne le ustnice, ampak tudi zobe) za

debelost svojega palca! Glavni in največkrat jedini vzrok nelepega glasu je, da ne drže otroci ust zadosti odprtih. S tem nastaja tako navadno in zoprno petje „skozi nos“ in „skozi zobe“, ki tako grozno trapi ušesa glasbeno izobraženemu poslušalcu, osebito v vaških cerkvah.

Kakor ni prenapenjati telesnih moči, tako utegne tudi petje škodovati glasu in zdravju, in še posebno pri nežnih pevcih v otroškem zabavišču, ako zdivja v kričanje. To se pa žal tako navadno godi pri mladini in odraslih ljudeh, da lahko rečemo, da se na svetu mnogo kriči in vpije, ali ubogo malo poje. Neuko ljudstvo se kar ne zaveda pravega petja; dober pevec mu je le, kdor se srači in dere, da mu žile na vratu pokajo. Upajmo, da se naši ljudski šoli sčasoma vender le posreči odpraviti to ljudsko razvado, k čemur ji lahko pripomore uprav zabavišče. Zabaviteljica nima nikakor trpeti preglasnega petja! Seveda mora v tem dajati dober zgled tudi ona sama; živi zgled izda, z besedovanjem se nič ne opravi. — Otroško petje bodi zmerno, raje tiho nego glasno! To pa velja za vse otroke, ne da bi bilo komu (posebno boljšemu pevcu) dovoljeno druge preglašati. Dobro je, da pove zabaviteljica otrokom naravnost, zakaj jim ne dovoli preglasno peti: ker si kvarijo glas (da postajajo nekateri celo hripavi), ker obolevajo lahko na grlu, in ker le divje živali tulijo, ne pa ljudje. Zastran zadnjega razloga je kričanje v zabavišču prava nezmisel; v njem se ima mladina vzgajati, a z vpitjem še le prav zdivjuje. Lepo je že, da si prizadevamo biti zmerni, česar žival ne more. Kričanje krati melodiji umevnost in milino. Saj je otroško petje samo na sebi mično in prisrčno, otroško

vpitje pa strahovito in zoperno. — Če poje otrok zmerno, prehaja lahko s prsnih glasov na falzetne ter si širi obseg glasu, kar je za poznejše petje v ljudski šoli velike vrednosti.

Jako navadne so dan danes bolezni v grlu pri malih otrocih. Zabaviteljica bodi torej previdna, da ne sili otrok k predolgotrajnemu petju. Posebno dobro razločuj, kdaj so otroci utrujeni in kdaj le slabe volje. Ako ni zabaviteljica popolnoma uverjena, da bi otrok lahko pel, a noče, naj ga nikar ne sili peti. Sploh je priporočati zabaviteljicam, ki so usposobljene tudi za učiteljice ljudskih šol, naj ne zamenjujejo zabavišča z ljudsko šolo ter ne mislijo, da morajo otroci v zabavišču, vsi od prvega do zadnjega, ravno tako in prav to delati, kar zabaviteljica kaže, kakor otroci v ljudski šoli. Večkrat se pripeti, da se otrok hitro utruji, ali se mu pa noče peti, ker mu ni dobro. Kadar zabaviteljica to zapazi, naj ga pusti, da počije in tudi zadremlje. — Otrokom ne bodi dovoljeno piti mrzle vode precej, ko so odpeli, ali iti na mrzel zrak (posebno v zimskem času. *) Zato naj otroci počivajo z grlom, predno odhajajo na dom. Kadar je zunaj mrzlo ali vetreno vreme, priporočati jim je še posebej, naj spotoma ne govore in ne drže ust odprtih.

Petje vpliva ugodno na razvitek in krepcanje pljuč. V tem dopolnjuje nalogo, katera pripada zabaviškimi igram glede na telesne vaje. Vender pa more biti petje pljučem tudi škodljivo. Da se to ne zgodi, ne sme zabaviteljica pozabljati, kar je bilo že

*) Da ni med temperaturo notranjega in zunanega zraku tolike razlike, ne bodi pretoplo v sobi, kjer otroci bivajo in igrajo; visoka temperatura kvari tudi čisti glas.

gori rečeno, kako naj varuje otrokom glasove: otroci ne smejo peti preglasno niti predolgotrajno. Prav zato ni dobro, da pojo otroci, kadar se hitro gibljejo s telesom: kadar skačejo, tekajo, i. t. d. Zato naj pojo igraje, kolikor je možno, le tisti otroci, kateri se le malo ali nič ne gibljejo. Uprav nemožno je peti pri nekaterih telesnih vajah, n. pr. pri upogibanju trupla, itd. Takisto, ako je otrok bolan na dihalih, ako ima nahod ali kašelj. Škoditi utegne petje, ako pojo otroci precej po jedi, po dolgotrajnem govorjenju, napornem gibanju, na prostem pri vetrenem vremenu, i. t. d. — Skrbi naj dalje zabaviteljica vedno za čist zrak, da pridno vetri prostor, kjer bivajo otroci. A pri tem je paziti, da ne stojе na prepihu, posebno, ko so kaj razgreti. Pokvarjen zrak škoduje celo mirno sedečemu človeku, koliko bolj igrajočemu in pojočemu otroku, ko diha mnogo hitreje — in v zaprtem prostoru, kjer porabi mnogo otrok dober zrak v kratkem času. — Tudi pretesna obleka na životu, prsih in vratu je škodljiva, ker zavira otroka, da ne more peti niti prosto dihati.

Više gori sem govoril, kako mogočno vpliva glasba na človeka. Ker je glasba zložena iz glasov, bilo bi dosledno, da bi prisvajali glasu samemu ves ta vpliv. A to bi ne bilo prav. Glasbe ne dela sam glas, ž njim se spajata še dva druga elementa, to sta ritem in takt, in vsi trije skupaj oživljajo glasbo.*) — Zaorgljajmo otroku n. pr. Bachovo fugo,

*) Takt (mera) je razvrstitev zaporednih glasov v majhne jednake oddele časa. Ritem je več zaporednih taktov, ki stojе v nerazdelnem (organskem) stiku in se torej ne dajo razdruževati, ne da bi se rušila jedinstvena celota. Ritem je taktu to, kar je v jeziku strok (perioda) svojim členom (stavkom).

peljimo ga h koncertu prve vrste, kjer se svirajo naj-
umetnejši in najkrasnejši glasbotvori, zagodimo mu
kak plesni komad na priprosto harmoniko, vprašajmo
ga, kaj mu najbolj ugaja — in v odgovor dobimo:
harmonika. — Klasiški (vzorni) glasbotvori so pre-
polni najrazličnejših, deloma zamotanih in umetno se-
stavljenih ritmov, da bi jih moglo še nerazvito otroško
meročutje (čut za takt) premotriti in razložiti. Ako
pomislimo, koliko krasnejše in na človeka vplivnejše
je glasovje (melodija in harmonija) klasiškega glasbo-
tvora nego priprostega valčka, potem lahko rečemo,
da kažejo otroci za **ritmiško** vsebino glasbe
mnogo več razumnosti nego za **melodiško**,
in da jih ona tembolj oživlja, čim živahnejša
je. A tudi odrasel človek se ne more ustavljati sil-
nemu vplivanju ritma. Le poglejmo, „kako stopa
staro in mlado v koraku za vojaško godbo, kako drži
jeden boben celo stotnijo vojakov v koraku, kaka
razburjenost se loti mladih dam, začuvših Strauss-ov
valček! Slovak pleše in skače po samem ritmu,
kateri mu tovariši ploskajo z rokami.“ — Velika
vzgojna hiba bi bila torej, ako bi se zanemarjal pri
prvem pouku v glasbi — kar je večinoma uprav
petje v zabavišču — oni glasbeni element, za kateri
kaže otrok največ razumnosti in razvitega čuta, t. j.
ritmiški element.

Neka pisateljica piše v svojih „pismih o pouku
v glasoviru“ to-le: „Naposled ne zamujaj ritmiškega
poskusa: da skričiš glasbeni predmet na jeden sam
glas, izluščivši ga vseh melodiških in harmoniških
primesi. Ako je ritem res originalen in oživljajoč, za-
nima nas še, če ga bobnamo s prsti po mizi.“

Umeje se, da ne zmore zabavišče kaj takega, že zato ne, ker mu nedostaja časa. Pa saj stori zabaviteljica že mnogo za izobrazbo ritmiškega čuta, ako pazi vselej in strogo na natančen takt v petju (ne le otroškem, ampak tudi v svojem). To je seveda lahko rečeno, a težko storjeno, ko se ne zahteva po sedanjih postavnih določbah od naših zabaviteljic, da poznajo glaskе, ampak da le znajo peti pesmice po sluhu. Kdor se ukvarja s petjem, ve, koliko težavnejše je ohraniti v spominu ritmiško vsebino pesmi nego melodiško — recimo, da je bila pesem tudi prav naučena — in to leto za letom, kakor se prisoujuje otroškim zabaviteljicam. Da bi bilo to možno, ne morem si niti misliti. Zato naj opozorim naše zabaviteljice na to njih težavno nalogo, gotovo najtežavnejšo v vsem njih poklicu. — Na vsako pesem se pripravljaj zabaviteljica vestno, ne le na novo, ampak tudi na znano, katere ni pela že nekaj časa. Zabaviteljica, ki ne pozna glask, potrebuje seveda k temu tuje pomoči. A ta pomoč bodi veščā in vestna! Učiti nima zabaviteljice le novih napevov, ampak nadzorovati ima tudi stare, da se sčasoma ne prikrade vanje kak pogrešek (osebito ritmiški). Nič ni gršega in zopernejšega, nego je petje brez takta. Tako petje zavira v zabavišču tudi igranje. Pri mnogih otroških igrah ima namreč petje jedini smoter, da olajšuje takt v kretanju; razen tega pomaga pri nekaterih igrah pojasnovati, kako se zvršuje dejanje. Kaka spaka bi bila n. pr. koračna igra brez takta!

Je pa tudi lepoznanškega (estetiškega) in npravstvenega (etiškega) pomena, da se izobrazuje meročutje. „Vsako kretanje v običajnem življenju, vsak pozdrav, vsak priklon, vsaka ponudba, i. t. d. je

iz več pojedinih, zaporednih pokretov. Vкупni dojem (vtisek) je zavisen bistveno od tega, ali se vrste ti zaporedni pokreti glede na čas primerno ali ne. Ako je meročutje izurjeno, daja zaporednost v času vsemu delovanju nekako ritmiško podobo, tako, da učini delovanje tudi v tem pogledu prijeten harmoniški vtisek. Ako pa meročutja nedostaja, vidi se še sicer dobro zvršeno delovanje sedaj prenačljeno, sedaj preokorno, vselej pa nezanesljivo“.

„Nравstveni pomen meročutja pa je jasen vsakomu, kdor ve, kako vpliva taktnost v vedenju na društveno življenje. Komur ni dano, ali kdor ni navajen paziti na čisto vnanjo taktnost, dela mu taktno vedenje neizmerne težave, čestokrat mu je to celo nemožno.“

Mimo grede sem gori omenil otroške igre in nje tesne zveze s petjem kot dveh najizdatnejših vzgojil v nežni mladosti. Froebel je bolj nego marsikateri pedagog globoko proučeval otroško naravo, opazoval jo natančno ter se seznanjal z nje tajnostimi, iz katerih si je razvijal svoje ideje o vzgoji. Nagon otroški za igranje je Froebel opazoval in spoznaval že na dojenču: kako da se ozira, pogleduje in nezavestno giblje z ročicama in nožicama. Tako je postal Froebel najbolj goreč zagovornik otroške igre, in noben drug pedagog ni spoznal v igri tolike vzgojne moči nego on. O veljavi in pomenu igre za vzgojo in izobrazbo došestletnih otrok sodi Froebel sam tako-le: „Igra je najvišja stopinja razvitka otroškega. Ona je najčistejši in najumstvenejši izdelek človeka na tej stopinji ter je zajedno pralik in palik vsega človeškega življenja. Igra rodi zato veselje, prostost, zadovoljnost v sebi in razven sebe, mir s svetom.

Viri vsemu dobremu so v nji in izhajajo iz nje. Otrok, kateri igra čvrsto, samodejno, tiho, stanovitno do utrujenosti telesne, postane izvestno tudi vrl, tih, stanoviten človek, pospešujoč blaženstvo svoje in drugih ljudi. Ali se ne javi človeško življenje v tem času najlepše na igrajočem otroku?..... Igra v tem času ni igrača, ampak je jako resnobno in pomenljivo opravilo; goji, vzbujaj je, mati, ceni, varuj je, oče! Miren, ostroviden, pristen poznavatelj ljudi vidi očitno v igri otroški, kako bode otrokovo prihodnje življenje. Igre v tej mladosti so srdečja (še nerazviti listi) vsega bodočega življenja; zakaj cel človek se razvija in kaže v njih v najblažjih svojih prirodnih darovih, v svojih notranjih mislih.“

Zabaviške igre so po svoji tvarini dvojne: take, pri katerih so igralci sami zajedno tudi igrala (igralni predmetje), in take, pri katerih igrajo z neživimi predmeti (igračami). Prvim prištevamo koračne igre, igre s hojo, skakljanjem, tekanjem in skakanjem, igre v krogu, nazorne igre in igre s prsti in rokami; drugim pa igre z žogo, s kroglo, kocko, z valjcem, s paličicami, i. t. d. Ker so si v prvih igrah otroci sami igrala, smemo jih imenovati tudi otroške igre*) (v ožjem zmislu) nasproti igram z žogo, s kroglo, i. t. d.. O otroških igrah piše A. Köhler: 1.) da so jako prikladna sredstva za telesni razvitek in ojačevanje do šestletnih otrok, 2.) da se dajo nekatere z veliko koristijo uporabljati tudi še v osnovnih šolah, 3.) da vzbujajo harmoniško vse duševne moči in jih

*) Nemci zovejo otroške igre »Bewegungsspiele«, kar pa A. Köhler ne odobrava, trdeč, da se gibljejo otroci tudi, kadar igrajo z žogo in s kroglo.

izpodbadajo k najmnogovrstnejšim vajam, 4.) da silijo otroka pridruževati se drugim otrokom ter podrejevati se pravilom igre.

Vse te vrline otroške igre postanejo pa navidezne, da celo kvarljive, ako jih ne vodi spretna, razumna in vešča zabaviteljica, ki jih zna tudi prav uporabljati. Ob to vodstvo pa se spotikajo nasprotniki otroškega zabavišča, trdeč, da se moti ž njim otroška prostost v igranju, da se usiljuje otrokom igra, greni veselje do igranja, i. t. d. Da to ni res, dokazuje najbolj domača vzgoja. Otroci imajo najraje onega, ki se ž njimi največ igra: deda, babico, pestunjo, varuhinjo, katere večkrat celo prosijo, naj jim izbirajo igre in ž njimi igrajo. — Igra je lahko tudi škodljiva po vsebini in načinu, kakor se zvršuje, v zdravstvenem in npravstvenem pogledu. Otrok ne zna sam soditi, kaj je prav in kaj ni. Večkrat se zgodi, da se otroci zbesedijo, igraje med seboj, da celo stepejo; ako vodi igranje odrasla oseba, ne pride do takih prepиров, ker uklanjajo otroci radi svojo voljo in svoje različne misli ugledni besedi odraslega človeka. Iznajdljivost in izumljivost otroška je še majhna, otrok sam še neokreten, ne ve, kako se igra zvršuje, in — zateka se rad k odrasli osebi, da mu pove in pomaga, skratka: otrok se mora igranja — kakor vsega — naučiti, navaditi. Vidi se torej, da je otroška igra vodstva celo potrebna. Vender pa bodi to vodstvo tako, da ga otroci ne opazijo ali vsaj ne občutijo. Zabaviteljica ne bodi igri poveljnica, ampak v igri soigralka! Med brezozirnim in osornim, previdnim in ljubeznjivim vodstvom je velika razlika. Vse drugo je, ako zabaviteljica rezko veleva: Hočem, da igrate danes „lovca“, — ali ako

nagovori otroke prijazno: Otročiči moji! ravnokar sem srečala lovca, imel je na rami puško in v torbi je nesel ustreljenega zajca; bil je na lovu. Ali hočete, da igramo tudi mi „lovca“? In kakor iz jednega grla pritrdi vsi veselo: Da, da gospodična!

Igre v otroškem zabavišču so družne igre. Kakor mora imeti vsaka družba svoja pravila — ako ne, odpirajo se vanjo vrata na stežaj samovoljstvu — tako potrebujejo otroške igre svojih pravil. Pravilo je družni igri duša; brez njega je pravo igranje nemožno. Tudi za zabaviteljico, kot soigralko, je pravilo igre veljavno, tudi ona se mora po njem ravnati ter je točno izvrševati. Zabaviteljica se ne sme nikdar spozabiti, da bi rušila iz zapovedljivosti, zlovoljnosti, trme ali samovoljnosti igri red, zanemarjaje nje pravilo. Veselje za igranje skušaj zabaviteljica otrokom še povekšati ali vsaj ohraniti. Temu se pripomore mnogo, ako se igre primerno menjavajo. Še odrasel človek ljubi različnost, koliko bolj otrok. Igri jednake oblike naj ne sledite zaporedoma, če tudi je bilo med njima kako drugo opravilo. Čim različnejše so igre, ki se igrajo isti dan, tem bolje. Za spremembo rabijo dobro pesmi, igre brez petja in druga opravila. Pri tem je zabaviteljici paziti, da ne zabrede v nasprotno zlo; s tem ne bodi rečeno, da naj leta od igre do igre kakor metulj s cvetke na cvetko. To bi bilo še slabše; otroci bi se vzgajali s tem k plitvosti in vihravosti, ne pa k stanovitnosti in vztrajnosti. — Kdaj je prenehati z igro, to bere bistrovidna zabaviteljica otrokom z obrazov. Tako se tudi prepriča, ali je dosegla igra učinek, ki se je ž njo namerjal. Igre, ki otrokom ne ugajajo in katerih otroci sploh ne pojo s posebnim veseljem, naj se polagoma opuste in z

drugimi nadomestijo. — Pri tej priliki naj zabaviteljico opozorim, da ne uči otrok površno v igranju, ker jo morda skrbi, da bi ne znali otroci dovolj iger. Za vsakdanjo rabo zadošča, da se jih nauče osem do deset. Te igre izbiraj zabaviteljica v soglasju in vzajemnosti z drugimi opravili!

Pri mnogih otroških igrah ima kretanje dramatiški (igrokazni) znak, ker — kakor sem že gori omenil — posnemajo igralci dejanje in dogodke iz življenja človeškega in iz narave. Zato bodi to kretanje tako, da se na njem spozna, kaj da izrazuje, kaj se ž njim predstavlja ali posnema, t. j. biti mora pravilno, pravo. Posebno je paziti na mimiško gibanje z rokami in s prsti. Otrok miga, preti, brani, maha, pozdravlja, posnema plezanje, padanje, naletavanje snega, gibanje klasja, žaganje lesa, i. t. d. Za vsak tak pokret mora znati otrok pravilno obliko, katero pa najdi zabaviteljica sama ter pazi, da je s tem dejanje zadeto vsaj v glavnih potezah.*)

Kretanje pa ne bodi le pravo, ampak tudi lepo! Dramatiške in pantomimiške igre nimajo ojačevati mišičja; pri njih ni glavna stvar silovito kretanje (ki se navadno zvršuje, ne da bi bil izvrševalec posebno pazljiv na zahtevano obliko), ampak več je do tega, da se druge delavnosti v kretanju mirno ponavljajo in obnavljajo kakor slika v zrcalu. Z rokami ni le od tod do tod mahati, ampak to mahanje

*) Bil sem v nekem zabavišču, ko se je ravno igrala koračna igra »Kdor k vojakom hoče iti«. Pri besedi »žik« so imeli otroci z desnico posnemati mahanje s sabljo, a zvrševali so to s stegnjenim palcem in kazalcem tako neokretno, da se je zdelo, da merijo zrak.

ima predstavljati, kako se zibljejo valovi, fofočejo peruti, i. t. d. Tako predstavljanje pa bodi lepo! V tem je mati priroda bogatejše obdarila nežni spol nego naš moški. Le poglejmo, kako krasi prirojena ljubkost mlado deklico! Vsak njen pokret je poln, okrogel, prijeten in someren. Celo najpriprostejše kretanje (podajanje, prijemanje, pozdravljanje) je na nji lepo. Mnogim otrokom pa to ni prirojeno; morajo se torej temu privaditi po zgledu drugih otrok ali odraslih ljudi. — Ko mirujejo otroci s telesom, stoje naj prosto, neprisiljeno, ako ne zahteva igranje kakega posebnega ustopa. Nogi naj se ne tiščite druga k drugi, a tudi razkoračeni nimate biti. Život in glava stojita pokoncu, rami nazaj (ne navzgor), prsi naprej kakor sploh pri petju. A vse prijetno; ne okorno, togo, trdo. Roke vise rahlo, neprisiljeno ob straneh života (ne v žepu, pod predpasnikom ali celo križema na prsih!), prsti stegnjeni, a ne stisnjeni. S telesom, ki stoji tako naravno, je najlažje in najgotovejše pričenjati vsako kretanje. Pri tem ima zabaviteljica posebno paziti, da ni to kretanje nerodno, okorno, trdo ali štorasto, ampak da se otroci privadijo lepim, okroglim oblikam. Kretanje v oglatih, sključenih, ostrih oblikah je grdo, v upognjenih lepo, v valovitih najlepše.

Poleg lepega in pravega kretanja je treba igri tudi redu povsod in v vsem: v dejanju, govorjenju, v času in prostoru. Red veseli otroka, omilja mu igranje ter vzbuja in goji v njem redoljubnost, ki ga varuje še v poznejših letih, v zreli starosti marsikatero neprilичnosti in škode. Neverjetno je, kako se navadno ne gleda na pravi red v začetku skupnega govorjenja, igranja ali petja; zabaviteljica začnenja na-

prej peti, in otroci za njo, zdaj jeden, zdaj drugi, tako, da pojo vsi še le proti koncu igre. Tako se goji v mladini nepazljivost. Treba je, da začenjajo vsi otroci istočasno peti ali tudi v zboru govoriti, ter da so v istem času vsi tihi in mirni. Zato se mora vsak začetek natančno določiti. Otroci se morajo navaditi, da našteje zabaviteljica — ko je opomnila: začnimo! — „jeden, dva, tri“, in da imajo vsi začeti ravno na „tri“. Še bolje nego šteti je ploskati (trikrat) z rokama. V redu pričeta igra naj se tudi v redu nadaljuje! Za to ji je treba dobrega pravila, kateremu se morajo otroci pokoriti brez ugovora in brez izjeme. Da je pravilo dobro, mora biti pred vsem jasno in natančno. Kar je pa zabaviteljici jasno, ni vedno tudi otrokom, in dokler ni otrokom jasno, ni možno ž njimi igrati.

Kako se pojasnuje igri pravilo, kaže dejanje igre same, osebito pri dramatiških igrah. Ze iz tega izhaja, da je treba to dejanje temeljito razlagati. To razlaganje mora biti pojasnujoče ali pa dopolnjujoče, kakor je dejanje v besedilu popolnoma obseženo ali ne. Celo dejanje je večkrat iz mnogih skladnih dejavnosti, stoječih v nepretrgani zvezi. Vse te dejavnosti se zlivajo v celoto ter tvorijo kako podobo iz življenja. Zabaviteljica naj prouči temeljito igre besedilo! Iz besedila si povzame ono podobo iz življenja, jasno v vseh posamnih delih; za to ji je treba seveda mnogokrat žive domiselnosti, ker je besedilo večkrat nepopolno. Tako popolnjeno, po vsebini zanimivo, otroškemu nazornemu krogu primerno podobo predoči potem prav živo otrokom v obliki pripovedi ali pogovora z mikalno besedo, da vzbudi v njih tem več pazljivosti. Neznane besede,

imena neznanih predmetov (tudi v besedilu) se pojasnujejo, poočitujejo z modeli, s podobami, i. t. d.

Tako iz besedila povzeto dejanje igre bi imelo biti prav za prav središče vsega življenja in delovanja v zabavišču, iz njega bi imela izhajati in svojo snov zajemati vsa druga opravila. Za to bi ne bilo treba se omejevat na jedno samo otroško igro. Mnogo je iger, ki obravnavajo isti predmet, ki izražujejo sorodne misli. Iz takih iger si napravi zabaviteljica neko skupino — in v dotičnih besedilih ima dovolj snovi za vsa druga opravila: za pripovedovanje, stavljanje, izbadanje, ogledovanje predmetov, pogovarjanje o njih, i. t. d. Brez take usredbe (koncentracije) je delovanje v zabavišču preveč raztreseno in razkosano ter dela mladino razmišljeno in nestanovitno.

Ko se otroci dovolj seznanijo z dejanjem igre, imajo se naučiti še besedila, katerega ni treba navadno posebej pojasnovati. Najprej pove zabaviteljica vse besedilo na pamet z jasno in razločno besedo. Čitati besedilo otrokom bi ne bilo prav; govor iz ust zabaviteljicinih izda več nego mrtva beseda iz knjige. Tudi bi ne bilo modro zahtevati od otrok, česar sama ne zna. Nato razstavi zabaviteljica besedilo v posamne stavke in — ako treba — tudi v stavkove člene. Vender se je pri tem varovati brezmiselnega razdrabljanja. Vsak stavek posebej govori zabaviteljica naprej in otroci za njo, dokler se ga nauče. Tako ravna z drugim, tretjim stavkom, i. t. d. Vsak nov stavek se zveže s prejšnjimi znanimi. S polovičnim znanjem ne bodi zabaviteljica zadovoljna! Ko so se otroci dobro naučili prve kitice, preide se k drugi, tretji, i. t. d., ako jih je več. Kakor s stavka na

stavek se prestopa s kitice na kitico; na novo naučena kitica se zveže s prejšnjo ali prejšnjimi znanimi. Vse to ni seveda delo jednega dneva. Malo najedenkrat, a to dobro! Da umejo otroci bolje, govori zabaviteljica vselej počasi; otrokom pa ne dopuščaj, da bi prepočasno in nerazločno govorili ter se polagoma privajali onemu zoprnemu lajnanju, ki se smatra pri skupnem govorjenju otrok v nekaterih zabaviščih za neko naravno, neogibno zlo, katero se pa da prav lahko odpraviti, ako so otroci siljeni tudi v zboru govoriti kratko in z naravnim poudarkom.

Za besedilom pride na vrsto napev, katerega se morajo otroci naučiti blizo tako po sluhu. Zabaviteljica zapoje otrokom napev (z besedilom vred). Dobro je, da slišijo otroci najprej ves napev; celota vpliva bolje nego posamni razkosani deli. Prizadeva naj si zabaviteljica, da poje po glasu, taktu in izrazitosti — kolikor more — zgledno ali vsaj dobro. Umeje se, da mora peti tudi ona na pamet. Gori sem omenil, kako težavno je to za glasbeno neizobraženo, a vestno in natančno zabaviteljico. Torej še jedenkrat: Pripravljaj se marljivo! Poj pa srednjekrepko, v zaznamovanem času (tempo) in v pravi glasovni leži — ne prenizko, ne previsoko.*) Označil

*) Ni lahko kar tako določiti vsaki pesmi začetni glas brez kakega pripomočka. Glasbeno izobraženim zabaviteljicam rabijo v to najboljše glasbene vilice (zvenulje), drugim pa bi bila priporočati neka otroška igrača, imenoma metalofon. Ta ima več kovinskih pločic, katerim so vtisnjena imena (črke) dotičnih glasov. Te pločice leže razstavljene nekoliko druga od druge na lesenem podstavku, ki ima obliko trapeza. Vzporednici tega trapeza ste mnogo krajši in vzporedni s pločicami. Z lesenim kladvicem se tolče po pločicah, ki so ubrane v diatoniški ali kromatiški lestevici (stopnici). — Za to bi bile dobre tudi kromatiške

sem napevom čas z nastopnimi izrazi: Počasi — zmerno — **grede** — korakaje (korakoma, v koraku) — zmerno veselo — veselo — živahno — živo — hitro. Za izraz „grede“ sem si vzel kot merilo hojo (ne prehitro, ne prepočasno) moža srednje postave. Po tem izrazu se ravnaajo vsi drugi, kakor so gori razvrščeni. V tem zmislju naj jih rabi tudi zabaviteljica! — Ko sta določena napevu čas in leža glasov, ni ju več preminjati, niti pri vaji niti pri poznejšem ponavljanju, inace ne bodo otroci nikdar prav pojмили časa in posamnih glasov. — Ko so slišali ves napev, razstavi ga zabaviteljica v posamne melodiške oddelke. Ti oddelki se navadno ujemajo s stavki v besedilu, ako ne, naj se zaradi njih ne reže besedilo v brezsmislne dele jednega stavka ali celo jedne besede. Da se to ne zgodi, združita se najedenkrat dva zaporedna oddelka iz napeva v večji melodiški oddelek. Po oddelkih uči sedaj zabaviteljica napev, kakor je prej besede po stavkih — umeje se: napev vselej združen z besedami. Tudi pri posamnih oddelkih je paziti strogo, da otroci besede čisto izgovarjajo, dobro poudarjajo ter pojo v pravem času in taktu. Poučevaje napev, poje zabaviteljica tiho (da se le razločno sliši) in zahteva to tudi od otrok. Ako se tiho poje, spoznava se lažje, ali so otroci kaj zgrešili. Tudi glasila in pljuča se toliko ne napenjaajo. Jako slabo navado imajo nekatere zabaviteljice, da pojo jako glasno ter hočejo s tem popravljati pogreške pojočih otrok. To je kriva pot, ki vodi gotovo do kričanja in vpitja. Melodiški poglasbene vilice, ki se dobivajo v izdelovalnicah glasbenih instrumentov n. pr. na Češkem v Schönbach-u pri bratih Lutz ali pri M. Roessler-ju. Te vilice so seveda dražje nego metalofon.

greški pojočih otrok se popravljajo proti, vendar ne tako strogo kakor v ljudski šoli. Majhne pomote pa se prezirajo, ker že tako po malem izginjajo. Da se tudi napev ne nauči v enem dnevu, umeje se samo ob sebi.

Naposled je še določiti igri pravilo, katero se da posneti iz nje dejanja. Navadno tega ni treba, ker je to zapisano v kratkih besedah za mnogimi igrami. Ako tega ni, mora je poiskati zabaviteljica sama. Pa tudi zapisano pravilo zabaviteljica lahko popolni ali premeni; le paziti mora, da je pravilo v soglasju z dejanjem in besedilom. Pri tej priliki kaže otrokom različno, pri igri potrebno kretanje na sebi, potem na otrocih (starejših, pridnejših in tudi drugih). Ako je kretanje označeno v besedilu, govore se, kre-taje, tudi dotične besede. Še le nato, ko so otrokom znani vsi glavni faktorji otroške igre (dejanje, besede, napev, pravilo in kretanje), uprizori se cela igra.

Igro tako pripravljeno igrajo otroci ročno takoj začetka. Zabaviteljici ne bode torej treba z igranjem vsak hip prenehati zaradi obilnih pogreškov, kateri trapijo navadno one zabaviteljice, ki ne znajo igre prav pripravljati. — Ako so otroci v igranju izurjeni, ni treba zabaviteljici niti sodelovati. Igro vodi lahko kak bolj odrasel otrok, katerega izbere v to zabaviteljica sama ali pa otroci. Dobro je, da pusti zabaviteljica otroke večkrat same igrati. To jih jako veseli ter jih dela samozavestne in samostojne. Zabaviteljica pa igranje le nadzoruje ter sama nekoliko počiva. In kratek počitek od svojega prenapornega dela si mora privoščiti zdaj pa zdaj, da se ji le ponudi za to ugodna prilika. Že skrb za svoje zdravje zahteva to od nje. Zlato pravilo ji bodi

torej: Štedi z glasom in govorjenjem, kjer in kadar moreš! S tem ji ne priporočam resne molčečnosti, ki bi bila za živahno mladino, kar je slana za nežne rastline. Ne molčeča, zgovorna bodi zabaviteljica, a ne klepetava! Marsikatera beseda se da prištediti s pogledom, z migljajem z roko, s taktom, n. pr. kadar otroci korakajo: da se šteje „jeden, dva“, ploska z rokama, i. t. d. Pa tudi preglasno ne govori zabaviteljica in glas povzdigni le, kadar je treba.

Kratiti zabaviteljici počitek: da se zahteva, naj poje k otroškemu petju drugi glas (alt), ne zdi se mi prav. In kaj pa naj izda nje glas proti mnogobrojnim otroškim glasom? Lepo razmerje tako! — Da bi naše zabaviteljice spremljale pojoče otroke na kakem glasbenem instrumentu, bila bi previsoka želja za nas, Slovence, ki „kuhamo z vodo“. Bog nam daj le mnogo zabaviteljic, ki bi znale dobro peti po glaskah, potem smo lahko zadovoljni — in otroškemu zabavišču tudi več ni treba.

Priporočal sem više gori — govoreč o koncentraciji opravil v zabavišču — naj si nareja zabaviteljica iz besedila po vsebini sorodnih iger nekak krog misli, v katerem se sučejo vsa druga opravila. Kar ne spada po tem takem v tako omejen krog, ne spada isti dan tudi v zabavišče. Vender si je treba dovoliti včasih kako izjemo. Prisiliti nas more k temu kak slučajen vnanji dogodek ali kaka važna najedenkratna okolnost. N. pr. Nastopila je lepa pomlad, narava se je odela v svojo pisano cvetno odejo. Zabaviteljica je namenila naučiti otroke igre v krogu „Ve, ljube cvetice“. Začne se torej pogovarjati o zelenih travnikih, pisanih vrtovih, blagodišečih cveticah, i. t. d. Otroke ta pogovor vidno zanima, da

zrejo vsi zamaknjeni zabaviteljici v obličje. Najedenkrat pa zaženejo strašen krik in, kakor bi trenil, so vsi na nogah. — Kaj pa je bilo? Miška je prilezla iz luknjice ter je smuknila naravnost pod klopi. Uboga zabaviteljica ima opraviti, da pomiri otroke, večje od veselja, manjše od strahu. Ko se ji to posreči, začne nadaljevati prejšnji pogovor o cveticah. A ves trud je zastonj. Otroci se ne dajo več ogreti za cvetice, njim roji le miška po glavi. Kako si pomagati? — Najedenkrat pretrže zabaviteljica pogovor o cveticah ter začne govoriti o miški, in — v tem hipu je zopet vse mirno, in vsi otroci pazljivo poslušajo kakor prej. — Da ne pride za tem pogovorom ob svojem času na vrsto igra „Ve, ljube cvetice“, ampak „Čuvaj se, miška“, umeje se samo ob sebi.

Jednaka vnanja okolnost, katera se nima prezirati, ko se izbirajo igre, je tudi priroda in njeni pojavi. Zabaviteljica, ki bi v najhujši vročini silila otroke peti „Sneg belin“ ali v zimskem času „Na zeleno polje“ ali ob najkrasnejšem, jasnem vremenu „Kako gre zunaj dež“, ne kazala bi v svoji stroki posebne spretnosti, kazala bi temveč, kako neznana ji je glavna točka Froebel-ove ideje o vzgoji: Vzgajaj otroka v jedinstvi in složnosti s prirodo in nje zakoni!

Naučeno igro je treba seveda večkrat ponavljati; saj je „ponavljanje vir vsemu znanju“. Tem potrebnjše je pa ponavljanje v otroškem zabavišču, v kateri niso otroci po postavi dolžni hoditi, in v katerem se sprejemajo novinci ob vsakem času. Na novo sprejetemu otroku je seveda neznana igra, neznano sploh vse. Tak otrok posnema le mehaniško, kar vidi na svojih tovariših. Tudi on se giblje in kreta, a giblje se nekako površno, vnanje, opičje; maha okoli sebe

nerazumno, neredno, nepravilno in nelepo, skratka: Njega gibanje ne izrazuje dejanja, ki se je rodilo ali se rodi v njega duši. Razvidno je torej, kako potrebno je, da se, ponavlja je igro, vsestransko pojasnuje tudi podoba iz življenja, katero igra predstavlja. To pojasnovanje pa ne bodi vselej le ponavljanje v ožjem zmislu! Vsaka podoba, vsako dejanje se da pojasnovati z raznih strani. Pogovarjaje se n. pr. o konju, govorimo jedenkrat o njega vnanji lepoti, drugikrat o njega svojstvih ali njega koristi za kmeta ali gospoda ali vojaka, i. t. d. Spretna zabaviteljica zna oživiti dejanje vsakokrat z novimi mislimi ter razume narediti tudi ponavljan predmet mičen in dražesten za mlade poslušalce.

Najnavadnejše in najpriprostejše otroške igre so koračne igre. Koračne igre imajo navajati mladino na lepo hojo. *) Hoja je za malega otroka važna in težavna. Z lepo hojo se ne more vsakdo ponašati. Otroci se privadijo v hoji različnim razvadam, katerih jih je težko odvaditi. Presojevaje hojo nimamo le gledati, kako se premikajo noge, ampak tudi, kako se vede celo telo. Otrok naj upogiba nogo v kolenu, vzdiguje (najprej pri peti), zavihteva naprej ter polaga na tla s celim podplatom! Kdor stopa najprej na prste, hodi nenaravno, najprej na peto — telebavasto. Noge se drže, ko hodimo, prav tako kakor, ko stojimo, t. j. spredaj stoje nekaj narazen, peti skupaj. Zabaviteljica ne sme delati prevelikih in preredkih (prepočasnih) korakov, sokorakaje z otroci. Svoj korak ima umeriti po otroškem. Mahati z rokama —

*) Za to so sicer tudi igre s hojo, vender pa ne v toliki meri; zavirajo jih v tem različne smeri hoje, kakor tudi to, da niso tako v navadi.

ako vise prostó ob straneh telesa — je pri hoji treba; s tem se dela životu ravnotežje, da se ne suče ali omahuje. Maha pa naj se zmerno in neprisiljeno! Život in glava stojita kolikor možno ravno. Korakajoči otroci stopajo vsi z isto nogo, začeniši z levo. Zaradi manjših pomot šibkejših otrok ni ustavljati hoje; nedostatki se polagoma že odpravijo s pridno vajo in z dobrim zgledom. — Naravne hoje koraki so jednaki po času in prostoru, zaradi tega je treba hoji tudi jednakega, natančnega takta. Ker je takt najživejše izražen v glasbi, je v koračnih igrah napev veljavnejši, nego so besede. Večkrat ne izrazuje besedilo niti kake posebne dejavnosti; tako pri čistih koračnih igrah, v katerih otroci le korakajo, nasproti mešanim, v katerih zvršujejo še drugo važno kretanje. Prve igre bi se lahko zvale tudi koračne pesmi. Takih je v tej zbirki največ. V koračnih igrah je najprimernejše postavljati otroke po dva in dva skupaj (držeča se za roki). Tako se pridobiva igranju več prostora, ki ni že v nobenem zabavišču prevelik. V dvojni vrsti se dajo šibkejši otroci primerneje porazdeljevati med izurjene tovariše, katerih zgled jih bistveno podpira. Le v onih koračnih igrah, v katerih ima vsak otrok za-se kaj predstavljati, n. pr. „Kdor k vojakom hoče iti“, priporočati je jednovita vrsta. V vsakem slučaju naj stoje otroci dovolj narazen drug od drugega, da si ne stopajo po petah. In ravno na to se premalo pazi v naših zabaviščih, zakaj navadno so otroci, korakaje v vrsti, tako nagnečeni, da se ne morejo niti dalje pomikati. To jih sili, da začnejo teptati, in teptanje (ob svojem času sicer tudi umestno) je že tako navadno kakor kričanje. — Nekatere zabaviteljice vodijo koračne igre vedno le same. Da

otroke lažje nadzorujejo, postavljajo se vrsti na čelo ter kažejo, ritenski grede, otrokom pot. Med tem štejejo glasno „jeden, dva“ ter krepko ploskajo in tep-tajo. Uboga pljuča! — Modra zabaviteljica si ve olajšati tudi ta trud. Izuri si nekaj večjih otrok. Tem prepušča (zaporedoma), da vodijo vrsto, ki se navadno premika v obhodni črti igrališča. Sama pa se postavlja na stran ter oznamenuje, ploskaje, otrokom takt. Pozneje je pa tudi to odveč. — V začetku korakajo otroci nekaj časa molče, dokler ne stopajo dobro po taktu. Predno zapojo, začne zabaviteljica šteti v začetnem glasu napeva „jeden, dva, jeden, dva“. Ako ima napev vzmah (Auftakt*), prične se peti na drugi „dva“, ako je napev brez vzmaha, na drugi „jeden“. — Da je zapev (intonacija) čistejši, je večkrat potrebno, da začne peti z otroci tudi zabaviteljica. — Kakor na vzmah je paziti na stanke (pavze), ki se (osebito pri koračnih igrach) tako radi zanemarijajo, kakor so neogibno potrebne. — V nekaterih otrocih je meročutje tako malo razvito, da ne morejo po taktu niti hoditi. Naj se jim še toliko kaže, šteje in ploska, vse ne izda nič. Več se da doseči po vna-njem občutu telesnem. Zabaviteljica prime takega otroka za roki ter ploska ž njima, kakor štejejo in ploskajo drugi otroci (v klopeh ali zunaj klopi na mestu). Po malem mu popušča roki, dokler more sam ploskati po taktu. Nato ukaže njemu in drugim otrokom tudi tako stopati, kakor ploskajo, najprej na mestu, potem z mesta in naposled neploskaje. To je seveda delo, ki se ne da zvršiti v jednem dnevu, in katero potrebuje mnogo časa ter zahteva mnogo truda, velike potrpežljivosti in jeklene vztrajnosti.

*) Tako pri 1., 4., 5., 8. in 9. koračni pesmi (igri) te zbirke.

Mnogo manj določene in po svoji obliki manj omejene so igre v krogu. Kakor že ime kaže, zvršujejo se sredi ali okoli kroga, kateri delajo otroci, stojе ali premikaje se in drže se za roke. Otroci, ki delajo krog, so večkrat tudi sami delavni, ali pa imajo le omejevati igri igrališče. V tem slučaju mora zabaviteljica gledati, da so ti otroci delavni pevaje in tudi gledaje, t. j. da so pazljivi na to, kar predstavljajo drugi (igrajoči) otroci. Za to je treba, da se otroci pridno menjujejo v glavnih ulogah. — Igre v krogu označuje najboljše njih dramatiško-pantomimiški znak; v njih se ne zvršuje le jedna ali več posamnih določnih dejavnosti, temveč so te dejavnosti v zvezi med seboj, t. j. predstavlja se neko celotno dejanje. Zatorej je potrebno, da igralci drug drugega dobro vidijo in se natančno opazujejo, kar je najlažje, ako stojе v krogu. Kar se tiče kroga, priporoča A. Köhler („Die Bewegungsspiele des Kindergartens“) zabaviteljici nastopna pravila: 1. Pazi, da je krog lep! 2. Glej, da se lepo narejen krog tudi ohrani! 3. Velevaj redno seštevati igrajoče otroke! (Potrebno v igri, v kateri se otroci dele v skupine ali posamič. Šteje se le do deset ter začenja zopet z jednim.) 4. Porazdeluj (jednakomerno) odrasle igralce! 5. Razločuj otroke, ki se vzajemno dražijo ali skupaj nespodobno vedejo! 6. Jemlji k sebi šibke in boječe, a tudi neuljudne in nestrpne otroke! 7. Nikdo ne zapuščaj kroga, ko se igra, ter ne hodi nepooblaščen skozi krog! 8. Ne dopuščaj, da bi bili otroci prenašli ter tako povzročevali nered! 9. Ostajaj sama v krogu, dokler ni igra dovršena! 10. Pazi, da se postavlja ravno sredi kroga, kdor ima v njem stojе kaj predstavljati!

Za igrami v krogu so v tej zbirki nazorne igre. Nazorno zmožnost imajo v otroku vaditi tudi druge igre otroškega zabavišča, vendar se pa razlikujejo nazorne igre po tem, da se v njih posebno vežbajo posamna čutila, po katerih se goji v mladini najboljše razbornost. Zaradi tega so posebno porabne za vzgojo. Omenjeno je že bilo, da se vadijo čutila otrok v domači vzgoji zelo nejednakomerno, da se mnogo bolj zanemarja sluh nego vid, in tembolj še ostali čuti. Ta nedostatek domače vzgoje je hotel Froebel popraviti z nazornimi igrami, v katerih se razvijajo in bistrijo vsi otroški čuti. *) Večinoma se igrajo tudi nazorne igre v krogu. V krogu išoč in premikajoč se otrok je mnogo varnejši, da se ne poškoduje, nego zunaj kroga, kjer se lahko na čem spotakne ali zadene ob kako trdo, oglati stvar. Nazorno igro spremljajoče petje daja vsem otrokom priliko, da se udeležujejo igranja.

Igre s prsti in rokami imajo vaditi gorenje telesne ude, igre s hojo, skakljanjem, tekanjem in skakanjem pa noge. Skrbeti je, da niso te vaje le neko vnanje, mehaniško gibanje in kretanje, temveč naj vplivajo pospeševalno tudi na otroško notranjost, na duha in srce. K temu najde spretna zabaviteljica dovolj prilik: da pripravlja razumno otroke na igranje. — Tekanje v navadnem zmislu kot posebna vaja ni primerno za otroško zabavišče; v zaprtem prostoru bi bilo tako tekanje nezdravo zaradi prahu in slabega zraku. V igri je pa tekanje jako omejeno glede na čas, prostor in število tekalcev ter se da v zabavišču

*) Z ozirom na to svojstvenost nazornih iger bi bilo 10. in 17. igro v krogu v tej zbirki uvrstiti med nazorne igre. Opustil sem to, ker sem se strogo držal uredbe v »Zabavišču«.

dobro porabljeni v vzgojne namene. — Skačejo in skakljajo naj otroci vselej po prstih; ako skačejo na celo nogo ali celo na peto, ni lepo, temveč bebasto in zdravju škodljivo.

Naposled mi je omeniti še iger, v katerih igrajo otroci s posebnimi igrali. Med njimi so najvažnejše igre z žogo in s kroglo. To pa, ker ste žoga in krogla med izdelanimi igračami za vzgojo najbolj primerni. Žoga pa krogla se stavi otroku pred oči kot neka celota, ki se ne da razstavljati. To dela otroka zadovoljnega, ker ga ne trapi prirojena zvedavost otroška, kako bi se dala igrača razložiti v sestavine. Znano je pa, da navadno polomi ali uniči nevesči otrok igračo, kadar jo razstavlja. Tako se vzbuja v njem nevarna strast za uničevanje. Na nerazstavljivo žogo in kroglo otrok tudi bolje pazi, kako se premikate; ko bi bili sestavljeni, premikale bi se tudi njiju sestavine, in to bi otroka motilo, da bi ne bil tako pazljiv na celotno gibanje. — Nobena druga igrača se ne da tako prosto premikati kot žoga in krogla. Žoga je celo premičnejša, ker je prožna in lahkejša nego krogla. Zato se meče žoga v zrak ali ob razne druge predmete, krogla pa se taklja po tleh ali klopeh (mizah). Igraje z žogo in s kroglo, krepí si otrok roke, pleča in prsne mišice, vadi se meriti na oko, postaja okretnejši v premikanju in pazlivejši na premikajoč se predmet. Svrha teh iger ni le telovadna, ampak one urijo zajedno otroku čute, množe mu izkustva in oživljajo domiselnost.

Namenil sem ta uvod v prvi vrsti otroškim zabaviteljicam našim. Bil naj bi jim nekak navod,

kako naj se igra in poje v otroškem zabavišču. Ker nam nedostaja do sedaj za to stroko slovenskih del ni bilo — menim — odveč, ako je v uvodu obširneje govorjeno o petju in igri, teh dveh glavnih stebrih vsega delovanja v otroškem zabavišču. Oziral sem se pri tem na posebne potrebe onih zabaviteljic naših, ki niso vešče tujim jezikom. Vodila me je — kakor sploh pri osnovi vsega delca — želja, da bi se začelo slovensko razumništvo, in posebno ljudsko učiteljstvo, nekoliko več zanimati za veliko vzgojno idejo otroškega zabavišča. Vse premalo se še priznava važnost tega vzgojišča za narodno vzgojo, a še mnogo manj težavna naloga in v družbi človeški odlično mesto otroške zabaviteljice, katera — da končam z besedami italijanskega pisatelja — vpliva (poleg matere) prva na duše onih, ki bodo nekdanj slavni možje in odlične matere prihodnjega rodu.

I. Nabožne pesmi.

1. Angelj budi.*

Zmerno veselo.

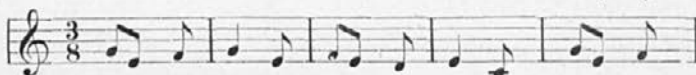
Z ma - no zju - traj ra - no Vsta - ne an - gelj moj,
An - gelj me po - kri - je, Ko se noč sto - ri,
An - gelj me va - ru - je Zve - sto dan in noč;

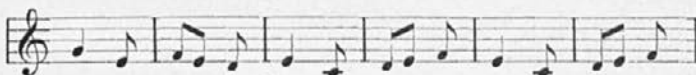
Ho - di ved - no z ma - no, Ved - no je z me - noj.
In ko dan za - si - je, Zo - pet me zbu - di.
Kak' me zve - se - lju - je Bož - ja ta po - moč.

2. Bog.*

Zmerno veselo.

Z Bo - gom za - čni vsa - ko de - lo, Da bo

do - ber tek i - me - lo; Z Bo - gom de - lo do - kon -

čaj, I - maš tu že slad - ki raj.

* Z zvezdico oznamene pesmi in igre so primerne mlajšim otrokom; porabne so torej najprej v otroških zabaviščih.

* * * Tako oznamene pesmi in igre je uglasil urejevalatelj te pesmarice.

3. Sv. Ciril in Metod.*

Zmerno.

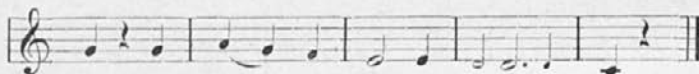
* * *

Dve le - pi zvez-di sve-ti - te Na ne - bu
Sta sve - to ve - ro ši - ri - la Slu - žab - ni-
Slo - ve - ne pod - u - ča - va - la, Ne - be - sa
Slo - ven - ski rod lju - bi - la sta, Za vse Slo-
Da Bog naj um nam raz-svet-li, V lju - bez - ni
Da se kr - ščan-sko lju - bi - mo Z na - ro - di
Dve le - pi zvez-di sve-ti - te Na ne - bu

nam Slo - ve - nom: A - po - stel-j - na Ci - ril, Me-
ka go - spo - do - va, A - po - stel-j - na Ci - ril, Me-
jim od - pi - ra - la, A - po - stel-j - na Ci - ril, Me-
ve - ne mo - li - ta, A - po - stel-j - na Ci - ril, Me-
sr - ce raz - is - kri, Spro - si - la nam Ci - ril, Me-
vse - mi bra - tov - sko, Spro - si - la nam Ci - ril, Me-
nam Slo - ve - nom: A - po - stel-j - na Ci - ril, Me-

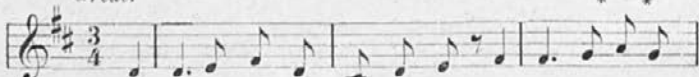

tod, Na ne - bu nam Slo - ve - nom.
tod, Slu - žab - ni - ka go - spo - do - va.
tod, Ne - be - sa jim od - pi - ra - la.
tod, Za vse Slo - ve - ne mo - li - ta.
tod, V lju - bez - ni sr - ce da go - ri!
tod, Z na - ro - di vse - mi bra - tov - sko.
tod, Na ne - bu nam Slo - ve - nom.

4. Zjutraj.

Grede.

* * *

Ve - sel in zdrav sem zbu-dil se, Za - hva-lim te, o

Bog, za-to; Ti vo-di tu-di da-nes me, Da

trud in de-lo zda-lo bo. Po-ma-gaj mi, da

vbo-gam rad In te-bi slu-žim vsa-ki-krat.

5. Zvečer.*

Grede.

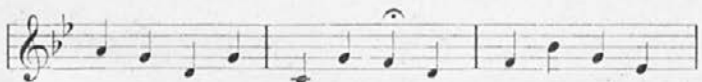
* * *

Za-hva-lim Te za do-bro vse, Kar da-nes si, o

Bog, mi dal; Od-pu-sti mi, če ža-lim Te, Pre-

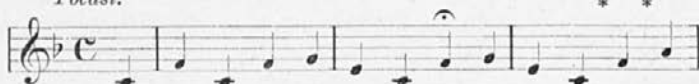
gre-šek vsak mi zlo je žal. Va-ruj no-coj me

tu-di še In bla-go-slo-vi mo-je vse!

6. Molitev k Božjemu Detetu.*

Počasi.

Pred Ta-bo, mi-li Je-zu-šek, Pre-lju-bi naš pri-
O, glej nas, ma-le, pred Te-boj, O-br-ni k nam o-
De-tin-ske druž-be kli-ce čuj, Ji sve-ti bla-go-
Po-tr-di, Je-zus Ti, mo-že, Pre-sve-to Tvo-je
Naj tu-di na-ši dar-če-ki, O Je-zus, po-ma-

ja-telj-ček, Mi sr-ce po-vzdi-gu-je-mo, Go-
bra-zek svoj; Po-slu-šaj, Bož-ji De-tek, nas, U-
slov da-ruj; Po-gan-ske o-tro-či-če vse Naj
ki i-me Ne-ver-nim o-zna-nu-je-jo In
ga-li bi V re-še-nje brat-cev in se-stric, Da-

re-če Te pre-slav-lja-mo.
sli-ši o-tro-či-čev glas!
več-ne te-me krst o-tme!
za-nje se da-ru-je-jo.
je-mo jih ve-se-lih lic.

7. Božična pesem.*

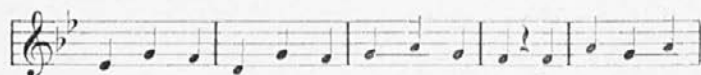
a.

Zivahno.

Po napevu Ant. Hribarja.

O-tro-ci! ve-se-lje No-coj se gla-si: Se
Tud' mi pri-sto-pi-mo, Le poj-te z me-noj! Tu
Že glo-ri-jo ču-jem, Pa vse je svet-lo, Že
O-čes-ce pre-mi-lo O-br-ni na me; Daj,

spol - ni - jo že - lje, Se Je - šček ro - di. Že an - gelj - ček
de - te mo - li - mo Po - niž - no no - coj! Bo de - ti - ce
vi - dit' zdi - hu - jem To de - te le - po. O Je - zu - šček
da Te lju - bi - lo Bo mo - je sr - ce! Pri - srč - no ču -

po - je, Pa - stir - či gre - do, Da - ro - ve mu svo - je Že
za - lo Ne - be - ških da - rov Prav ra - do nam da - lo, Če
dra - gi, Pred Ta - bo kle - čim, V lju - bez - ni pre - bla - gi Tvoj
ti - lo Po - nu - dim Ti v dar, Daj, da Te ža - li - lo Ne

kra - lji ne - so.
mol' - mo ga prav.
bi - ti že - lim.
bo - de ni - kdar!

8. Božična pesem. *

b.

Korakoma.

Narodni napev.

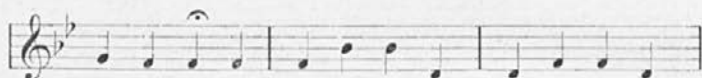
Kaj se vam zdi, pa - stir - čki vi, Al' ste kaj sli - ša -
Jaz vam po - vem, da pre - cej grem Za gla - som v Be - tle -
Kar se go - di za vse lju - di, K lju - bez - ni nas bu -
Po - če - ščen bod' Tvoj roj - stni god, O Je - zus, naš Go -

li? Oj, sre - čen čas! kak raj - ski glas 'Z ne - bes do - ni do
hem; Bi ho - tel rad vse bolj po - znat', Kaj če na zna - nje
di. Ma - ri - ji se to - pi sr - ce: Ro - je - no De - te
spod! Po - če - ščen Ti, ki pri - šel si Od - re - šit vse lju -

nas! »Bo-gu v vi-ša-vah sla-va, čast«! On vso i - ma nad
dal'; Oj, brat-je! zdaj o pol-no-či Sem zve-del že za-
je! Spo-zna-va ga za svo-je-ga Go-spo-da vse-mo-
di! Po-bož-no nam ži-ve-ti daj, Da pri-de-mo kdaj

vsem o-blast; »In mir po šir-ni zem-lji vsem, Ki
dost' re-či; Ve-li-ko-ču-do se go-di: Mē-
goč-ne-ga: Ob-je-ma, po-lju-bu-je ga Iz
v sve-ti raj, Tam sla-vo pe-li bolj ko zdaj Ti

do-bri so lju-dem!
si-ja se ro-di.
sr-ca ce-le-ga.
bo-mo ve-ko-maj.

9. Pri jaslicah.*

a.

Zmerno veselo.

O pre-lju-bi Je-šček naš! Pred Te-boj kle-či-mo;
O pre-lju-bi Je-šček naš! V ja-sli-cah na sla-mi
Pri-di, pri-di v sr-či-ca, Ved-no v njih o-sta-ni!
Lju-bi Je-šček! De-ti-ce Šib-ko! Ka-ko ra-no
Ce-li zem-lji bla-go-slov Ti si dal z-vi-ši-ne;
S svo-jo sve-to ro-ki-co Žeg-naj, Je-šček zla-ti!
O pre-slad-ki Je-šček naš! Pred Te-boj kle-či-mo,

O - tro - či - če rad i - maš, Srč - no Te sla - vi - mo.
 V hu-dem mra-zu tre - pe - taš, Si ob - lit s sol - za - mi.
 Mi smo Tvo - ja če - di - ca, Te - bi bo - mo vda - ni,
 Si za nas si - ro - ti - ce S kri - ži vse ob - da - no;
 Oh, naj vseh mla - den - če - kov Sr - či - ca pre - ši - ne,
 Tud' ne - ver - čkov mno - ži - co, Daj se jim spo - zna - ti!
 Naj, ki nas tak' rad i - maš, Mi - lost za - do - bi - mo;

De - tek že za nas tr - pe - či Vžgi lju - bez - ni
 Zdaj Te zeb - lo več ne bo - de, Pri - di v sr - ca
 Zve - sto za Te - boj ho - di - li, O pa - stir - ček
 Ti nas ho - češ pod - u - či - ti, Je - šček, s kri - žem
 Da tud' mi v lju - bez - ni vne - ti Za - te, Je - zu -
 Naj bi na - ši dar - čki ma - li Pot do Te - be
 Da b' Te v ra - ju kdaj mo - li - li In Ma - ri - ji

plam go - re - či V na - ša mla - da sr - či - ca.
 na - še gor - ke In po - či - vaj v njih slad - ko!
 raj - sko mi - li In pri - srč - no ljub - lje - ni!
 Ti sle - di - ti Prav ve - se - lo in zve - sto.
 šček pre - sve - ti, Bi ži - ve - li zmir le - po.
 po - ka - za - li Iz ne - ve - re vbož - če - kom.
 čast gla - si - li Z an - gelj - čki na ve - ko - maj!

10. Pri jaslicah.*

b.

Zivo.

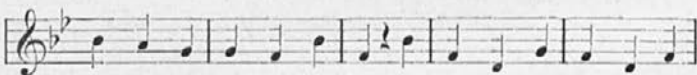
* * *

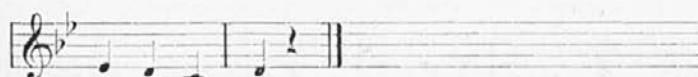
O - tro - ci le sem - kaj te - ci - te z me - noj, Tje
Vsi v ja - sli - ce vpri - te zdaj bi - stre o - či! Pri
Tam, oh o - tro - či - či! na slam - ci le - ži, Pri
Že mno - gi pa - stir - ček pri - srč - no ve - sel Pred
Pred nje - ga klek - ni - te s pa - stir - ci še vi, Ro -
Mo - li - te: Sin Bož - ji, Ti De - tek sla - dak! Oh
Kaj če - mo Ti da - ti o - tro - ci za to, Ti
Oj sprej - mi vsa sr - či - ca na - ša za dar, Naj

v Be - tle - hem k ja - sli - cam ur - no no - coj! Pa glej - te! sred
lu - či pol - noč - ni pre - le - po ža - ri V ple - ni - či - cah
stra - ni svet' Jo - žef z Ma - ri - jo sto - ji, Po - niž - no ga
Bož - je - ga De - te - ka dar - ček je del: Ta slad - ke - ga
či - ce skle - ni - te, mo - li - te ga vsi, Za - poj - te mu
hu - do tr - piš za - rad na - ših na - pak! Za - nas si u -
ljub - lje - ni Je - šček, Ti De - te sve - to? Ti no - češ bo -
bi - je - jo Te - bi, le Te - bi vsi - kdaj; Naj v sr - či - ce

bla - že - ne sve - te no - či Ne - be - ški nam O - če ve -
De - te ne - be - ško svit - lo, Nad an - gelj - ce v ra - ju pre -
mo - li pa - stir - če - kov zbor, V vi - ša - vi pre - pe - va mu
mle - ka, ta mas - la, me - du, Ta ja - gnji - če be - lo, ta
sla - vo v slad - ko - sti sr - ca! Saj z va - mi po - je - jo kri -
bož - ček tu v ja - sli - ce djan, In bo - deš na kri - žu v
ga - stva, za - kla - dov sve - ta; Naj - ljub - ša je Te - bi ne -
Tvo - je se vse po - to - pe, Le za - te, o Je - šček, na

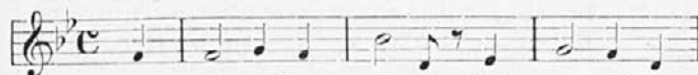

se - lje de - li.
mi - lo, lju - bo.
an - gelj - ski kor.
ko - šek sa - du.
lat - ci z ne - ba.
smrt da - ro - van.
dolž - nost sr - ca.
ve - ke go - re.

11. Hvalite Marijo!

Zmerno.

Mons. Fr. Mercina.

Ma - ri - jo hva - li - te Vsi ver - ni je -
Ma - ri - ja cve - ti - ca Si li - li - ja
U - kla - nja na ne - bi, Ma - ri - ja pre -
Kra - ljuj, o če - šče - na! Ki v an - gelj - skih
Ti Bož - ja si ma - ti, Si ro - ži - ca

zi - ki, Na ne - bu svet - ni - ki Ji hva - lo gla -
be - la, Vsa sr - ca si vse - la Ti, Bož - ja rod -
dra - ga! Luč lu - ni - na bla - ga In soln - ce se
gla - sih, V vseh kra - jih in ča - sih Si pe - ta, bla -
skriv - na, Svet' raj, Mi - lo - stiv - na! Nam spro - si vži -

si - te!
ni - ca.
Te - bi. } Hva - li - te Ma - ri - jo, Hva - li - te, hva -
že - na.
va - ti.

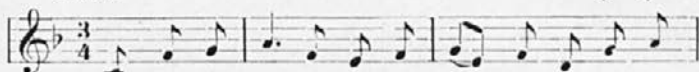

li - te; Hva - li - te Ma - ri - jo, Hva - li - te vsak čas!

12. Sveti Alojzij.

Počasi.

* * *

A - loj - zij sve - ti, cvet mla - do - sti, Iz - gled pre -
Po - niž - nost ni te za - pu - sti - la, Pri knež jih
Te an - ge - lja mi - ru ča - sti - jo Po - bož - na
U - čiš po - bož - no nas ži - ve - ti, Nam da - ješ

le - pi nam si ti! Po - slu - šaš paz - no nauk sve -
star - ših bil do - ma, Bli - ščo - ba svet - na ni mo -
sr - ca krog in krog, Živ - lje - nja tvoj - ga ve - se -
zgled še, ko tr - piš, Tr - plje - nje ti je dar pre -

to - sti, Po - bož - no te ga mat' u - či.
ti - la Na ptu - jih dvo - rih ti sr - ca.
li - jo Lju - dje se, an - ge - lji in Bog.
sve - ti, In smrt tak' sreč - no si že - liš.

II. Uvodne pesmi.

1. Prav čvrsto, bodro zopet k vam.

Živahno.

Uglasbitelj neznan.

Prav čvr-sto, bo-dro zo-pet k vam Pri-ha-jam, znan-ci

m-la-di! Bog dal je do-bro spa-nje nam, Za-

to smo pri-šli ra-di. Le hi-tro v krog, le

hi-tro v krog, Ve-sel je zbor o-trok. Po-daj-mo si ro-

ke, Saj se po-zna-mo že!

2. Kar nas je zbranih tu otrok.*

Veselo.

Nemški napev.

Kar nas je zbra-nih tu o-trok, Vsto-pi-li smo se

v ši - ren krog; I - gra - nje v kro - gu je le - po, Ker
 duh nam va - di in te - lo. I - gra - nje v kro - gu
 je le - po, Ker duh nam va - di in te - lo.

3. Oj, kako li vsi imamo.

Veselo.

V. Andreä.

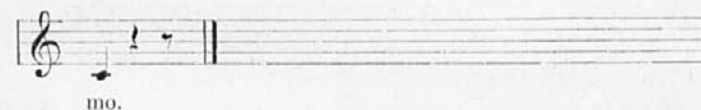
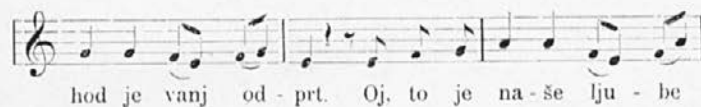

Oj, ka - ko li vsi i - ma - mo Ra - di vrt o -
 tro - ški svoj! Ko - der s te - to se i - gra - mo
 In i - gra - mo se se - boj! Ra - di k te - ti
 ho - di - mo, Prid - ni vse - lej bo - di - mo!

4. Cvetov na vrtu mnogo cvete.*

Zmerno viselo.

* * *

III. Koračne pesmi in igre.

1. Veselo naša vrsta.

Srčno-korakaje.

Fr. Kücken.

Ve - se - lo na - ša vr - sta Iz kra - ja ho - di
Kot pti - čev rod po zra - ki, Ta - ko mi gre - mo

v kraj, In zra ven pe - sem čvr - sta Na po - ti nas sprem -
v svet; Mi vsi smo si jed - na - ki, In vsi smo ti - stih

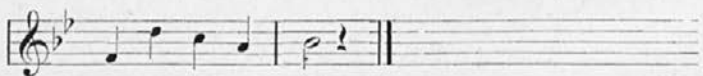
ljaj! Oj pe - sem iz sr - ca, Ka - ko je le - pa
let. Ro - ke se - daj v ro - ke, Saj se po - zna - mo

ta! Ka - ko, ka - ko je le - pa ta! Oj pe - sem iz sr
že! Saj se, saj se po - zna - mo že, Ro - ke se - daj v ro -

ca, Ka - ko, ka - ko je le - pa ta! Oj
ke, Saj se, saj se po - zna - mo že! Ro -

pe - sem iz sr - ca!
ke se - daj v ro - ke!

2. Kdor k vojakom hoče iti.*

Navdušeno - korakaje.

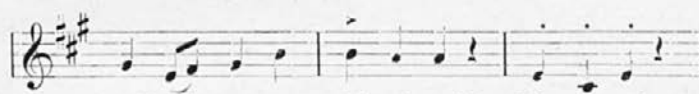
* * *

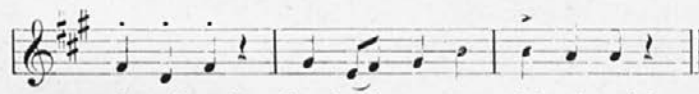
Kdor k vo - ja - kom ho - če i - ti, Puš - ko s sa - bo
Do - sti pa ni puš - ke sa - me, Sab - ljo vze - mi
Vsak vo - jak naj ko - nja i - ma In o - stro - gi
Sku - šaj da - lje, da če - la - do In da br - ke

mi i - mej; V puš - ki mo - ra krog - lja bi - ti,
še brid - ko. Da, če kdaj se voj - na vna - me,
od sre - bra, Da ga lah - ko vla - da ž nji - ma,
no - sil boš, Rev - če nam - reč go - lo - bra - do

Smod - nik mo - ra bi - ti v njej. Pok, pok, pok,
Mo - reš se bo - ri - ti ž njo. Žik, žik, žik,
Ka - dar je - zen krog div - ja. Klop, klop, klop,
Ni za voj - sko pra - vi mož! La, la, la,

pok, pok, pok! Smod - nik mo - ra bi - ti v njej.
žik, žik, žik! Mo - reš se bo - ri - ti ž njo.
klop, klop, klop! Ka - dar je - zen krog div - ja.
la, la, la! Ni za voj - sko pra - vi mož!

Izgovarjaje besede »pok« in »la«, ploskajo otroci z rokami, pri »žik« posnemajo z desnico mahanje s sabljo in pri »klop« teptajo z nogami.

3. Na zeleno polje.*

Veselo-korakaje.

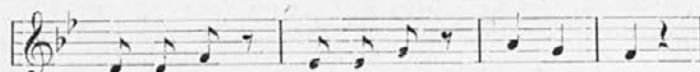
*l. d. l. d. l. d. * * **

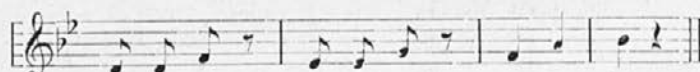
Na ze - le - no po - lje, Kjer tra - ve ra - sto,
Po di - še - či tra - vi Ra - dost-na skak - lja,
Kjer se po - tok vi - je, Senč - na je go - ščad.

Go - nim do - bre vo - lje Ov - či - co drob - no.
In po ze - le - nja - vi Či - la me - ke - ta.
Tam ov - či - ca pi - je, Le - že po - tlej v hlad.

Tra - la - la, tra - la - la, tra - la - la,
" " " " " " "
" " " " " " "

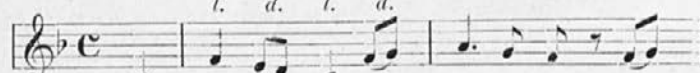

Tra - la - la, tra - la - la, tra - la - la!
" " " " " " "
" " " " " " "

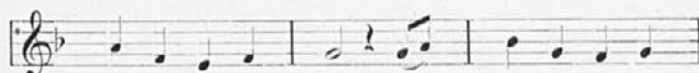
4. Zeleni gozd je lovčev raj.*

Veselo-korakaje.

*l. d. l. d. * * **

Ze - le - ni gozd je lov - čev raj, In
Stu - de - nec iz ska - lin ki - pi, Vr -
Oj, ptič - ji glas, oj, šum vo - de In

kra - sen res je gozd; Fr - če tam pti - ce
ši tja v tem-ni gozd; Po drev - ji list - je
tvoj še - pet, oj gozd! To dvi - ga lov - če.

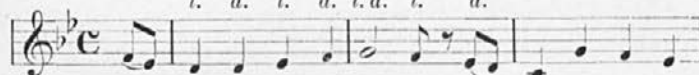
s kra - ja v kraj In hva - li - jo svoj gozd.
vmes šu - mi, Šu - mi, vr - ši ves gozd.
vo sr - ce, Da lju - bi te - be, gozd!

5. Kaj ptiček tožno kliče.*

Sočutno-korakaje.

Po hrvaškem nar. napevu.

l. d. l. d. l. d. l. d.

Kaj pti - ček tož - no kli - če, Kaj ža - lost - no žgo -
Ves dan ža - lu - je vbo - žec In le - ta sem ter
Po - sled - njič ču - je po - mlad, Kar to - ži ptič u -
In kdo li v senč - nem goz - du Ves ra - do - sten žgo -
Po - mla - di hva - lo po - je Ve - se - lo sled - nji

li? Jaz vem, kaj pti - ček ho - če: Ze -
tja, A v šir - nem snež - nem goz - du Ni -
bog In da mu sta - no - va - nje, Ze -
li? Oj, to je sreč - ni pti - ček, Ki
dan, Za - to, ker mu je da - la Tu

len si dom že - li.
hče ne ču - je ga.
le - ni, kras-ni log.
tod se ve - se - li.
gozd ze-len, kra - san!

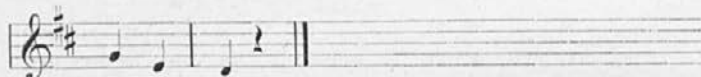
6. Konjič dirja čil okrog.*

Veselo-korakaje.

A. Nedvəd. ‡

Ko - njič dir - ja čil o - krog, Jaz vštric nje - ga
Raj - ši i - mam skok le - gak, Da ne vr - že
A pre - rad mi gre hop, hop, Da - lje jed - no
Ves ra - do - sti sem pre - vzet, Ž njim pre - ja - šem

lah - kih nog.
me na tlak.
mer v ko - lop.
dalj - ni svet.

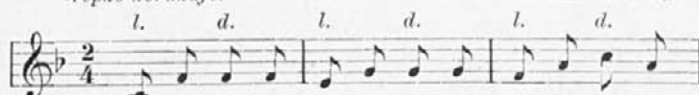
Otroci se razvrste sparoma. Pri vsakem paru je jeden konjič, drugi voznik. Vsaka nastopna kitica se poje hitreje, samo zadnja ne. — Ta igra se da zvrševati tudi v krogu.

‡ S privoljenjem gospoda uglasbitelja.

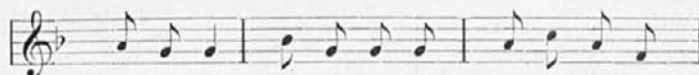
7. Treba bobna je vojakom.

repko-korakaje.

A Nedvėd.

Tre - ba bob - na je vo - ja - kom, Ka - dar da - leč
 Tre - ba trom - be je vo - ja - kom, Ka - dar da - leč
 Tre - ba puš - ke je vo - ja - kom, Ka - dar da - leč
 Tre - ba je za - stav vo - ja - kom, Ka - dar da - leč
 Tre - ba je mi - ru vo - ja - kom, Ka - dar z voj - ske

kam gre - do; Tu - di čvr - stim nam de - ča - kom
 kam gre - do; Tu - di čvr - stim nam de - ča - kom
 kam gre - do; Tu - di čvr - stim nam de - ča - kom
 kam gre - do; Tu - di čvr - stim nam de - ča - kom
 pri - de - jo. In po i - gri se de - ča - kom

Bo - ben pri - sto - ji le - po. Trom, rom, rom, rom, rom, rom,
 Trom - ba pri - sto - ji le - po. > > > > > >
 Puš - ke pri - sto - je le - po. > > > > > >
 Se za - sta - ve po - da - do. > > > > > >
 Mir pri - le - ga prav slad - ko. > > > > > >

trom, rom, rom, rom, rom!

> > > > >
 > > > > >
 > > > > >
 > > > > >

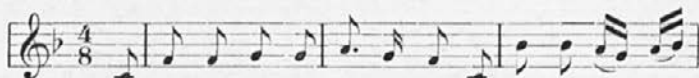
Otroci stopajo sparoma drug za drugim. Na dotičnih mestih posnemajo bobnanje, trobentanje, i. t. d. Pri zadnji kitici sedejo, in zabaviteljica jim pove kako povest.

8. Otroci dragi, brzi vsi.

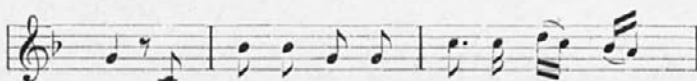
V koraku.

W. A. Mozart.

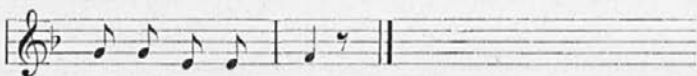
l. d. l. d. l. d. l. d. l. d. l. d.

O - tro - ci dra - gi, br - zi vsi, Pre - pe - vaj z na - mi
Iz na - še boj - ne i - gre te, Ki nam je ša - la
Kdor do - bro zdaj dr - ži ko - rak Z le - se - no puš - ko

vsak! Po - zor! Na »jed-no, dve in tri« Vrav-
zdaj, Iz »jed-na, dve in tri« res - ne Stva-
tu, Boj - nik on bo - de kdaj še jak, Čast

naj - te svoj ko - rak.
ri še bo - do kdaj.
svo - je - ga ro - du!

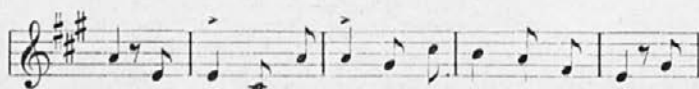
9. Podajta si roki.

Živahno-korakaje.

Po Iv. Wepf-u.

Po - daj - ta si ro - ki, Dr - ži - ta ji

gor, Da poj - de skoz vra - ta O - tro - ški naš zbor. Le

Dva večja otroka dvigneta roki in napravita vrata. Drugi se primejo za roke in gredo postrani skozi.

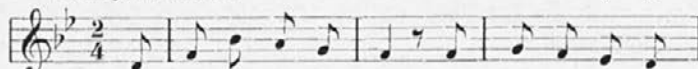

IV. Igre s hojo, skakljanjem, tekanjem in skakanjem.

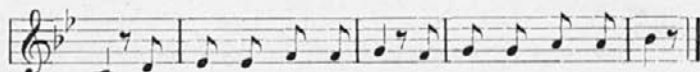
1. Skakljati čisto sam.*

Skakaje-korakoma.

* * *

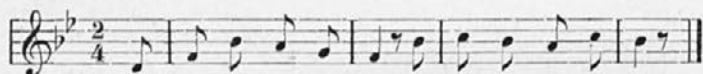
Skak - lja - ti či - sto sam Po des - ni no - gi
" " " " " " " " le - vi " "

znam, Po des - ni no - gi znam Skak-lja - ti či - sto sam.
" " le - vi " " " " " " " " " "

Predno se igra prične, določi zabaviteljica dete, katero naj prvo skaklja in sicer prvič po desni, drugič po levi nogi; ob jednom odkaže red, v katerem naj se igra vrši.

Ako bi se zdel zabaviteljici gorenji napev predolg, naj nauči otroke nastopnega:

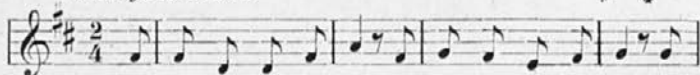

Skak - lja - ti či - sto sam Po des - ni no - gi znam.
" " " " " " " " le - vi " " "

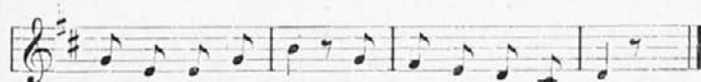
2. Skakljaj.*

Skakaje-korakoma.

* * *

Skak-ljaj, skak-ljaj, skak-ljaj, Da pri-deš na svoj kraj! Skak-

ljaj, skak-ljaj, skak-ljaj, Da pri-deš na svoj kraj!

Dva otroka skakljata in sicer po desni ali levi nogi. Drugi pojo in ploskajo z rokami. Potem prideta druga dva na vrsto.

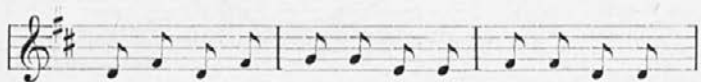
3. Glej, od zidu pa do zidu.*

Skakaje-korakoma.

Nemški napev.

Glej, od zi-du pa do zi-du Po pr-stih mi skak-

lja-mo tu; Pri zi-du se o-br-ne-mo, Na

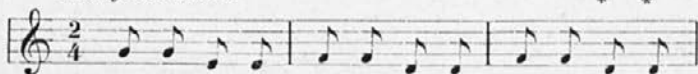
pro-sor svoj se vr-ne-mo.

Trije ali štirje jednako krepki otroci skakljajo po desni ali levi nogi od stene do stene. Pri tretji vrstici se obrnejo in gredo po taktu na svoj prostor.

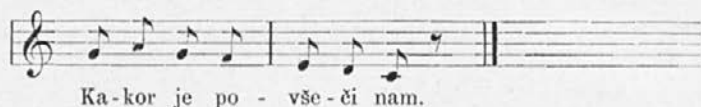
4. Večje slasti ne poznamo.*

Skakaje-korakoma.

* * *

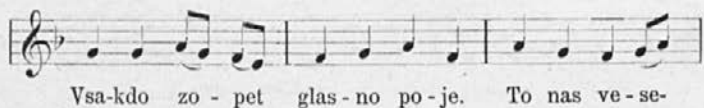
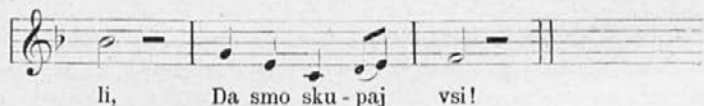
Več-je sla-sti ne po-zna-mo Ka-kor o-no,

Ta igra se lahko igra v krogu ali pa sede v klopeh. V prvem slučaju se dene miza sredi kroga. Jeden ali več otrok skaklja okoli mize, drugi pa pojejo.

5. Zbor naš vije kolo svoje.*

Veselo.

li, { Da smo sku - paj vsi!
Da smo v kro - gu vsi!
Da smo v vr - sti vsi!

Otroci se primejo za roke in naredo dolgo vrsto, katere jeden (desni) konec se postavi nepremično sredi sobe. Ko se poje I. del igre, ki se po potrebi tudi ponavlja, pomiče se drugi (levi) konec vrste na desno stran okoli srede toliko časa, dokler so vsi otroci okoli nje oviti. Oba zadnja otroka (na vnanjem koncu vrste) vzdigneta kvišku roki, za kateri se držita; prav tako tudi po dvoje tistih otrok, kateri stojijo pred onima tovarišema v ravni črti do središča, ter naredo tako nekaka »vrata«, skozi katera se odvíja vrsta od znotraj ven. Pri odvíjanju se začne peti II. del igre, in sicer se ponavljajo besede »Da smo skupaj vsi!« (ako traja sploh odvíjanje toliko časa, da se mora II. del ponavljati). Otroci, kateri so že stopili skozi ona »vrata«, hodijo v krogu okoli, da se zopet zveže notranji konec z vnanjim. Še le takrat se pojejo besede »Da smo v krogu vsi!«; ali pa »Da smo v vrsti vsi!«, ako se otroci odvíjajo v vrsto namestu v krog. Paziti je, da se otroci pri zavijanju preveč ne gnetejo, in da zabaviteljica zaporedoma odklepa kvišku držane roke otrokom, delajočim »vrata«, kakor se ta »vrata« proti razdirajo, tako, da se zavrti jeden teh otrok okoli sebe.

Ako bi bilo to odvíjanje otrokom pretežavno, izvršuje se lahko tako kakor pri 8. igri str. 28.

6. K meni dva tečeta tu.*

Korakoma.

* * *

K me - ni dva te - če - ta tu, Da le - po u -

ja - mem ju; Sem en - krat, in tja en - krat,

Vsak ta - ko - le te - če rad.

Otroci sede v klopih. Dva otroka se primeta in tečeta na ravnost k zabaviteljici, stoječi pri nasprotni steni. Ko ju zabaviteljica ujame, menjata si roki in tečeta nazaj ravno tako hitro. Potem prideta druga dva otroka na vrsto.

7. Konjiča imam takega.*

a.

Veselo.

* * *

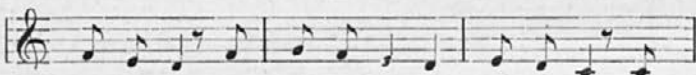
Ko - nji - ča i - mam ta - ke - ga, Da ne - ma - te jed -

na - ke - ga, Ka - dar mu pra - vim: Hop, hop, hop, Pa

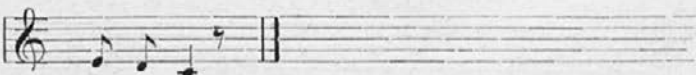
ur - no ste - če mi v ko - lop. Ko - nji - ča i - mam

ta - ke - ga, Da ne - ma - te jed - na - ke - ga, Ka -

dar mu pra - vim: Ko - njič, stoj! Pa brž ob - sta - ne

ko - njič moj!

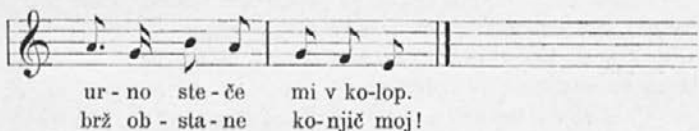
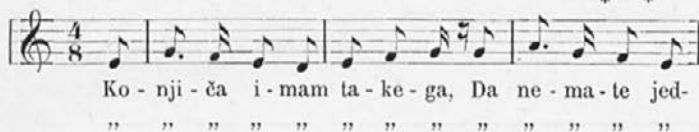
Otroci sede v klopih. Zabaviteljica določi dva otroka (najbolje dečka), jednega za konja, a drugega za kočijaža. Ta drži za vajet (nit), ki se vije onemu čez prsi. Otroka tekata med petjem po sobi in pri besedah »Konjič, stoj!« se ustavita ter odideta na svoj prostor. Potem prideta druga dva na vrsto.

Ako bi se videl zabaviteljici gorenji napev predolg za otroke, naj jih nauči nastopnega:

b.*

Živo.

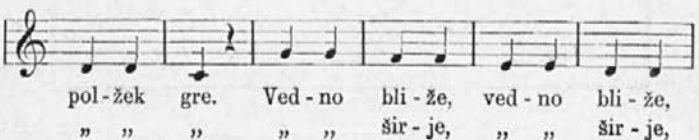
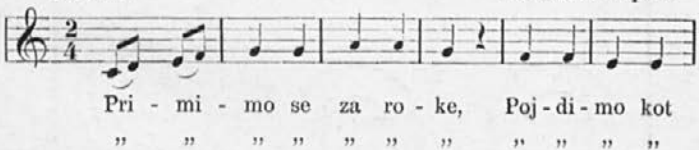
* * *

8. Primimo se za roke.*

Zmerno.

Francoski napev.

Ved - no ož - je, ved - no ož - je, Ved - no go - šče,
 „ „ da - lje, „ „ da - lje, „ „ tan - še,

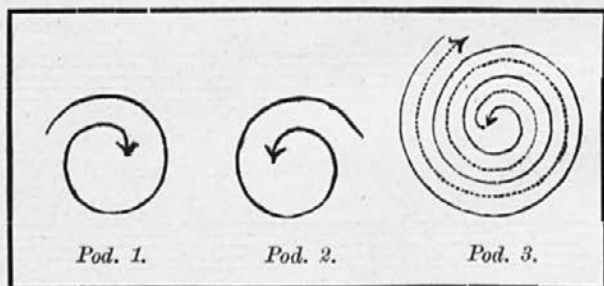

ved - no go - šče! Na - ra - zen smo bi - li prej,
 „ „ tan - še! Ni - smo mo - gli da - lje pred,

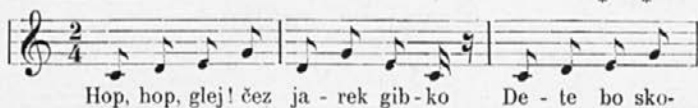
Zdaj ni mo - či več na - prej.
 Zdaj sto - ji - mo v kro - gu spet!

Ta igra se najlažje zvršuje, ako se igra po igri v krogu. Zabaviteljica tedaj razdere krog na poljubnem mestu, stopi sama otroški četi na čelo in se pomiče ž njo, pevaje 1. kitico, v polžasti črti – kakor kaže podoba 1. ali podoba 2. — dokler pride do središča prejšnjega kroga. Potem se zapoje druga kitica, in polžasta črta se začne zopet odvijati: da se otroci pomikajo v nasprotni meri, ali pa da gre zabaviteljica nasprotno pot, kakor jo kaže črta s pikami v podobi 3. Dobro je, da se postavi na zadnji konec vrste kak zanesljiv otrok.

9. Hop, hop, glej! čez jarek gibko.*

Zmerno.

Otroci sede v klopih. Zabaviteljica položi dve šibki (morda meter dolgi) na sredo sobe, šibko poleg šibke. Potem veli otroku, da naj napravi s šibkama jarek, čez kateri more skočiti, ne da bi pal. Če otrok lahko skoči čez jarek, skače potem tostran in onstran, drugi pa pojo. Skačeta lahko tudi dva ob enem.

V. Igre v krogu.

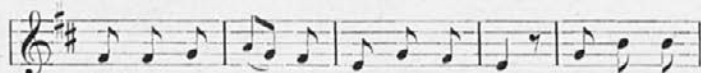
1. Čuvaj se, miška.*

Zmerno veselo.

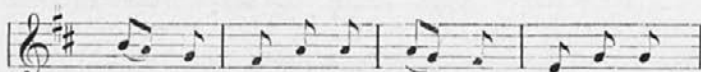
Fr. Seidel.

Ču - vaj se, miš - ka, Og - ni se pa - sti,
 Ču - vaj se, pti - ca, Og - ni se zanj - ki,
 Ri - bi - ca br - za, Ču - vaj se va - de,
 Ču - vaj se, de - te, Og - ni se ro - ži,

Skri - ta v te - mi - ni Na - te pre - ži; A - ko pre -
 Ki jo za - kri - va Gr - mič ti gost; Prej ne - go
 Ki jo na - sta - vil Ri - bič v vo - do; Mre - ža je
 Da te ne ra - ni Tr - nje o - stro: Z bar - vo in

bli - zu Pri - deš na - sta - vi, Bo - deš u -
 mis - liš, Lah - ko za vse - lej Vple - ni se
 bli - zu, Bo - di po - zor - na, A - ko ne
 du - hom Va - bi te ro - ža, Bo - di o -

je - ta, Re - vi - ca ti.
 te - bi Zla - ta pro - stost!
 pa - ziš, V plen te do - bo!
 prez - no, De - te lju - bo!

Otroški krog bodi v I. kitici past, v II. zanjka, v III vada in v IV. roža. Štirje otroci so miška, ptica, ribica, dete in tekajo, dočim se poje dotična kitica, okoli kroga, vedno slušajoč svarilo in naposled bežeč v kot. Krog se pomiče od leve na desno, igrajoči otroci od desne na levo.

2. Tu je malin, glejte nanj.*

Veselo.

* * *

Tu je ma - lin, glej - te nanj! Ve - ter
čvrst se vpi - ra vanj, Vpi - ra se brez vpe - ha -
nja, Ma - lin gre brez ne - ha - nja.

Otroci stoje v podobi zvezde (jdnakoramnega križa) in se pomičejo kakor malin na veter.

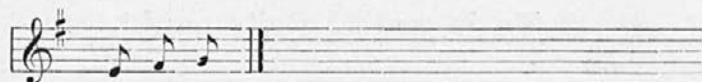
3. Voziček ličen tu imam.*

Grede.

* * *

Vo - zi - ček li - čen tu i - mam, Ž njim, so - sed, k te - bi
se pe - ljam; Mar tu - di ho - češ se vo - zi -
ti, K so - se - du ho - češ me spre - mi - ti? Le
poj - di ur - no z ma - no zdaj In vo - zi se iz

kra - ja v kraj!

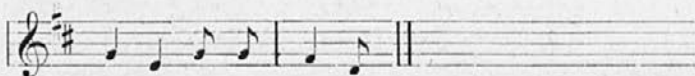
Otroci se postavijo drug za drugim. Prvi otrok v vsakem paru predstavlja voziček in poda roki drugemu otroku, ki predstavlja voznika. Nato se vozita naravnost ali pa v kačastih črtah in se pač tudi spremljata od dotičnega mesta do konca.

4. Prostor imamo sredi kroga.*

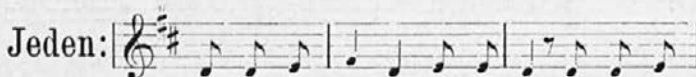
Zmerno.

Pro - stor i - ma - mo sre - di kro - ga, Po - i - šči

si še ti le - po ga!

Dr - ži - te to - rej vsi ro - ke! Ko - gar u -

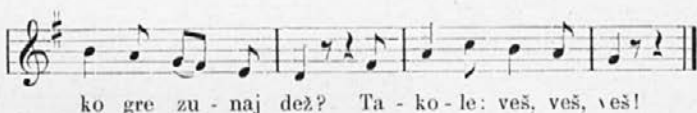
da - rim, te - kat gre.

Otroci stoje v krogu drug poleg drugega, drže roke na hrbtu in pojo: »Prostor imamo« — Otrok, ki stoji zunaj kroga, hodi okoli in poje: »Držite torej« Pri zadnji besedi udari s plosko roko koga na roke in oba stečeta nasproti okoli kroga. Tisti, ki ne pride na prazni prostor, mora si potem prostora iskati.

5. Kako gre zunaj dež.*

Živahno.

* * *

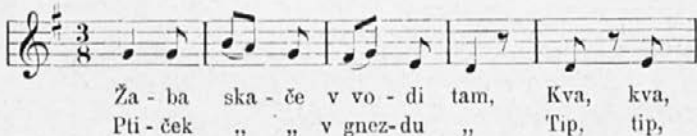

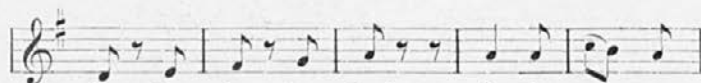
Otroci posnemajo pri besedah »veš, veš, veš« padanje dežja, zniževaje stegnjeni roki in dlani, obrnjeni navzdol. Igra se v krogu ali v klopih.

6. Žaba skače v vodi tam.*

Živahno.

* * *

kva, kva, kva, kva, kvak; Ža - ba, ne u-
tip, tip, tip, tip, tap; Pti - ček „ „

i - di nam! Kva, kva, kva, kva, kva, kva, kvak!
„ „ „ Tip, tip, tip, tip, tip, tip, tap!

Krog je razdeljen v žabice in ptičke. Voditeljici na levi stojе žabe, na desni ptiči. Pri prvi kitici skače prva žabica v kolu okrog; pri drugi kitici začne prvi ptiček. Potem pride druga žabica, za njo drugi ptiček, i. t. d., dokler pridejo vsi na vrsto. Žabice morajo biti pri zadnjem »kvak«, ptički pri zadnjem »tap« zopet na svojem mestu, ne prej, ne pozneje.

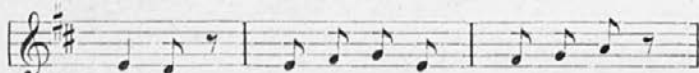
7. Godec, godec, godi nam.*

Korakoma.

* * *

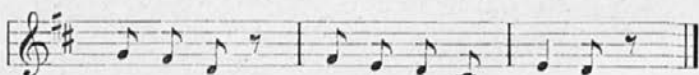
Go-dec, go-dec, go-di nam! De-te bo ple-

sa-lo, Lič-no i-ma jo-pi-co,

Kri-lo i-ma za-lo. Go-dec, go-dec,

go-di nam! De-te bo ple - sa-lo.

Otroci plešejo v krogu. Na sredi kroga stoji nekaj otrok, ki posnemajo godbo na goslih.

8. Lisjak ima grozdiče rad.

Grede.

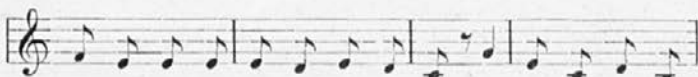
Nar. napev nemški.

Lis - jak i - ma groz-di - če rad, Ka - ko bi pač jih
Ne ča - kaj ga, lis - ja - ček, tod, Vrt - nar ni do - ber

jel! Ka - ko bi pač jih jel! Lis - ja - ka gre vrt-
mož! Vrt - nar ni do - ber mož! Od - pra - vi se kar

nar is - kat, Da bi mu gla - vo vzel, Da bi mu gla - vo
brž na pot In glej, da vbe - žal boš, In glej, da vbe - žal

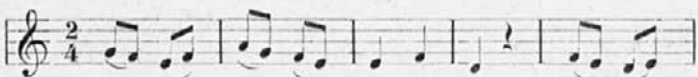

vzel, Da bi mu gla - vo vzel.
boš, In glej, da vbe - žal boš!

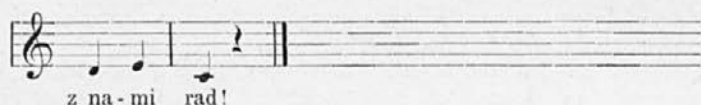
Otroci se drže za roke in tako delajo vrtno ograjo. Na sredi vrta je lisjak, a zunaj kroga se priplazi vrtnar, da bi ga ujel. Lisjak skuša ulti, in otroci mu pomagajo s tem, da dvigajo roke in mu odpirajo izhod. Vrtnar mora prihajati vedno od zunaj. — Igra neha, kadar je lisjak ujet, ali kadar je vrtnar pot zgrešil.

9. Kolo, kolo, kolovrat.*

Zmerno veselo.

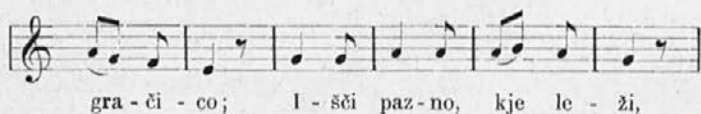
Ko - lo, ko - lo, ko - lo - vrat, Vsa - kdo

Otroci se pomičejo v krogu od leve na desno ali nasprotno. Pri besedah »Kar nas zbranih je otrok« se ustavijo in razklenejo roke. Pevaje »Vsi vrtimo se okrog« se zavrtje jeden krat okoli sebe. Potem se zopet primejo za roke ter se pomičejo v krogu kakor prej, dokler ni pesem končana.

10. Išči, išči mačico.*

Zivahno.

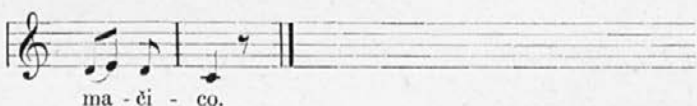

Jeden otrok stopi pred vrata; drugi stoje v krogu in skrijejo mačico (žogo) tovarišu (tovarišici), ali v pest, ali v žep, i, t. d. Potem pojo tiho ali glasno (šibko ali krepko), kakor gre iščočim otrok od cilja ali pa se mu bliža.

Če bi se žoga predolgo ne našla, morejo otroci tudi ploskati z rokami, potem pa zopet peti.

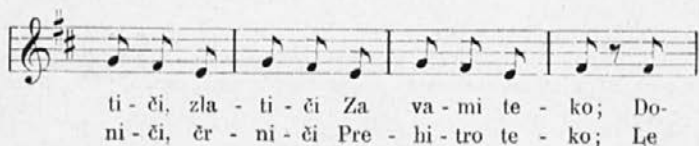
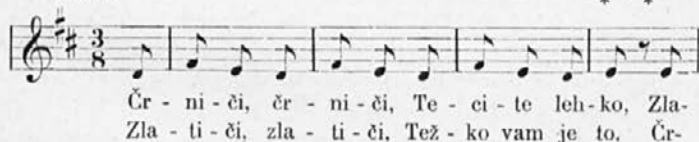
Kadar najde otrok žogo, more reči ali pa zapeti:

11. Črniči, črniči.*

Hitro.

* * *

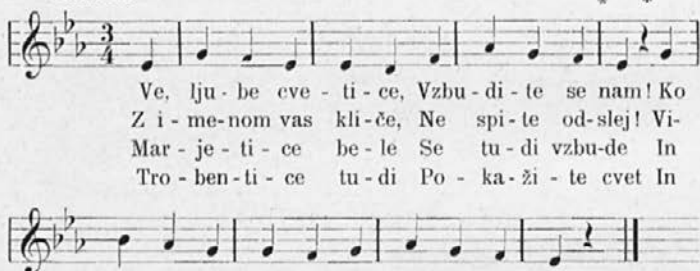

Otroci stojе v krogu in drže konce lokovitih rumenih in črnih obročev (vejice, ovite s papirjem, i. t. d.), to pa tako, da so razvrščene barve druga za drugo. Zlatiči love črniče, ali črniči smejo le skozi črne, zlatiči le skozi rumene obroče. Kdor steče skozi napačen obroč, izstopi. Igra konča, kadar so vsi črniči ujeti. Zlatiči in črniči se naznačijo s primernimi ovoji na ramah.

12. Ve, ljube cvetice.*

Zmerno.

po - mlad pre - lju - ba Pri - ha - ja spet k vam.
jo - li - ce, zvon - čke Po - živ - lje naj - prej.
šmar - ni - ce ž nji - mi, Ka - ko so le - pe!
tul - pe po - nos - ne! O, lep je ta svet!

Nekateri otroci so vrt, drugi (po trije skupaj) žde na tleh (sredi kroga) kot »speče cvetice«, predstavljajoč tako »vijolice«, »zvončke«, »marjetice«, »šmarnice«, »trobentice« in »tulpe«. Otroci, delajoči krog, pojo gorenjo pesem, in kadar imenujejo dotična imena, vzbude se »cvetice« in skočijo pokoncu. Če so cvetice pri roki, morejo jih tudi pokazati.

13. Juhejsa, juhaj!

Veselo.

E. Richter.

d. l. d. l. d. l. d. l.

Ju - hej-sa, ju - haj, Pre - kra-sen je maj! Žgo-
 ti - či, de - kli-či, Za - poj-mo kot pti-či; „
 hej-sa, ju - haj, Pre - kra-sen je maj!

Otroci se primejo v krogu za roke ter pojejo, pomikaje se od leve roke na desno. Za vsako mero (takt) stopijo dvakrat: na prvo in zadnjo četrtnko, vsled česar postane prestopanje podobno plesu.

14. Kočijaž zdaj hočem biti.

Zmerno.

Po češkem nar. napevu.

Ko - či - jaž zdaj ho-čem bi - ti In pe - lja - ti
 Če do - ma več bi - ti no-čem, Pa dru-gam po-
 se v čve-ter; Ves dan ho - čem se vo - zi - ti,
 že-nem spet: Ra - di z ma - no, ka - dar ho - čem,

Spre - či pa še le zve - čer.
Gre - do konj - ci kri - žem - svet!

Jeden otrok je kočijaž, kateri si poišče štiri otroke (konjiče) iz velikega kroga in jih skupaj upreže. Po dva in dva konjiča se primeta; oba para se vstopita drug za drugim. Nit (uzda) se vije prvemu paru čez prsi in prihaja pod prostimi rokami prvega in drugega para kočijažu v roke. V drugi roki ima kočijaž bič, ali pa trobi na poštni rog. Spotoma stopajo nekateri potniki v voz; primejo se namreč zaporedoma za obleko. Tako hodijo nekaj časa po sredi kroga, naposled pa nakrmi kočijaž svoje konjiče.

15. Malin pravi: Klip, klip, klop.*

Veselo.

Ma - lin pra - vi: Klip, klip, klop. De - ca pra - vi:
" " " " " " " " " " "

Top, top, top. Ži - to vo - zi, kmet, skoz du - ri,
" " " Mo - ko v vre - če zdaj de - ni - te,

Pek pa do - bro v peč za - ku - ri! Ma - lin pra - vi:
Kruh, ko - la - če nam pe - ci - te! " " " "

Klip, klip, klop, De - ca pra - vi: Top, top, top!
" " " " " " " " "

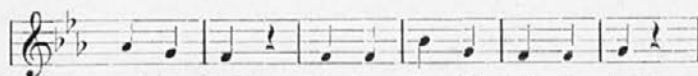
Pri besedah »Malin pravi« se roke razklenijo, da je otrokom, izgovarjajočim potem »Klip, klip, klop«, možno ploskati z rokami. Sicer se drže roke vedno sklenjene. Pri »Top, top, top« teptajo otroci z nogami.

16. Lovec, lovec, hudi mož.*

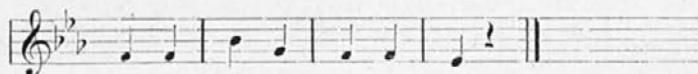
Zmerno - milo.

Lo - vec, lo - vec, hu - di mož. Mar u - stre - lil

zaj - čka boš? Mar u - stre - lil zaj - čka boš?

Lo - vec, lo - vec, hu - di mož!

Lovec:

Živo - odločno.

Jaz ni - kdar ne je - njam pred, Do - kler zad - nji

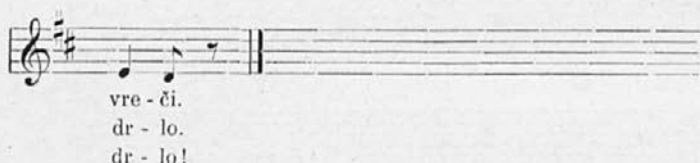
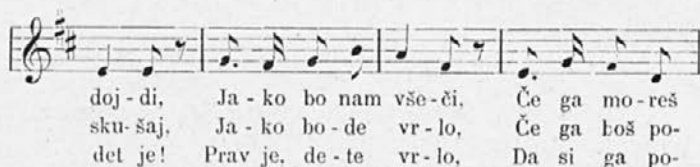
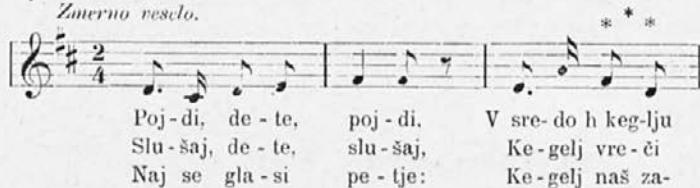

ni za - det!

Jeden otrok je lovec, držeč žogico v roki. Otroci stojе v krogu in pojo prve vrstice. Lovec preganja otroke in skuša koga zadeti. Kdor je zadet, stopi na poseben prostor. Kadar so vsi »zajčki« mrtvi, odstopi lovec, in drug otrok pride na vrsto. — Zadnji vrstici zapoje lovec, kadar zadene.

17. Pojdi, dete, pojdi.*

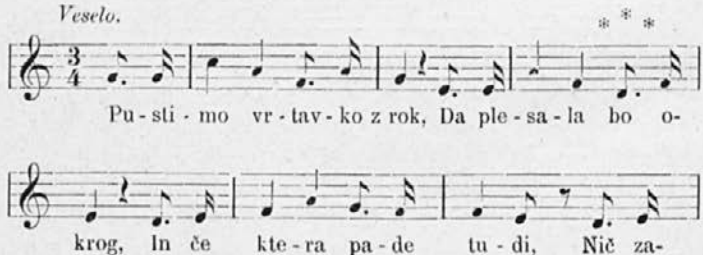
Zmerno veselo.

Na sredi otroškega kroga stoji kegelj. Otroku se zavežejo oči, potem pa gre s palčico v roki proti sredi, da bi kegelj podrl. Čim bliže pride keglju, tem rahleje pojo otroci; čim dalje gre od njega, tem močnejše pojo. Tretja kitica se poje, ko je kegelj podrt. Ako je treba, ponavljati se prvi dve kitici, predno pride tretja na vrsto.

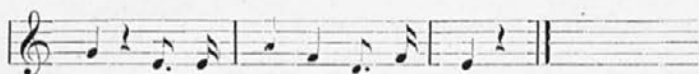
18. Pustimo vrtavko z rok.*

Veselo.

to ne bo - mo hu - di. Pu - sti - mo vr - tav - ko

z rok, Da ple - sa - la bo o - krog.

Otroci sede pri mizah (v klopih) in igrajo z vrtavkami, pojoč gorenje vrstice.

VI. Nazorne igre.

1. Dete ljubo, le povej.*

Zabaviteljica: Dete ljubo, le povej,
Kaj držiš v ročici tej?

Otrok: Kocko (prstan, kredo, kroglo)

Vsi (pojoč):

Veselo. * * *

Res je, res je, de - te mi - lo, To si

do - bro po - go - di - lo.

Otrok stoji z zavezanimi očmi na sredi kroga; poda se mu kaka stvar, da jo otiplje. Če bi stvari ne uganil, zapoje se ta-le pesemca:

Veselo.

Te - ga ni - si po - go - di - lo, Bo - lje

vga - ni, de - te mi - lo!

Lahko pa se pojejo te besede tudi po gorenjem napevu.

2. Oj, dete ljubo, le povej.*

Zabaviteljica: Oj, dete ljubo, le povej,
Kako se pravi jedi tej?

Otrok: Kruh (sladkor)

Vsi (pojoč):

Zmerno veselo.

Nemški napev.

Otroku z zavezanimi očmi se da v usta nekoliko kruha,
soli, sladkora

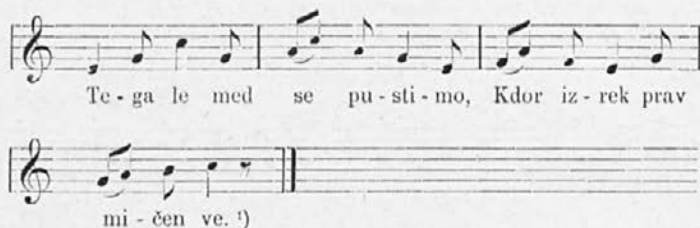
3. V krogu lepem tu stojimo.*

Živahno.

¹⁾ Tudi: »Kdor prav lepo pesem ve.«

Dva, trije ali več otrok so popotniki, prihajajoči iz daljnih krajev; drugi stoje na sredi sobe v tesnem krogu in pojo prvo kitico. Drugo kitico pojo popotniki, in otroci v krogu ponove vrstici:

Ko petje jenja, povedo tujci zaporedoma lepe izreke ali zapoje pesemco, nato pa se uvrste v krog. Zabaviteljica se more pri tej priliki ozirati na deželna, mestna in krajna imena ter vprašati: »Od kod prihaja moj prvi (drugi, tretji . . .) popotnik?«

4. Ako skupaj se igramo.*

Zmerno ceslo.

1) Tudi: »Kdor prav lepo pesem ve.«

2) Ali: »Manjka jedna; kdo je to?«

3) Ali: »In ugani jo lepo!«

Ta igra se more zvršiti v krogu ali pa tudi sedeč v klopeh. Predno začno otroci peti, zavežejo se jednemu otroku oči, ali pa, kar je še bolje, zakrije mu zabaviteljica obraz. Petje se začne, in morda v sredi prve kitice da zabaviteljica drugemu otroku znamenje, da naj tiho odide v postransko sobo. Nato se more prvi otrok ozreti in uganiti onega, ki je odšel. Če ga ugame, pokliče se otrok iz postranske sobe nazaj; če ga pa ne ugame, mora sam v postransko sobo, da ga pripelje nazaj.

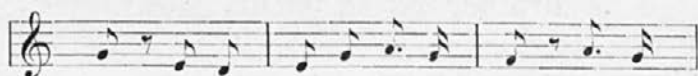
Če se igra ponavlja, uganjuje tisti otrok, kateri se je prej skril.

5. Oj, otroci, le z menoj.*

Grede.

Oj, o - tro - ci, le z me-noj, K mi-zi vo - di pot vas
Hi - tro, hi - tro i - di vsak, Ja-bolk, fig tam vi - di

moj; ¹⁾ Stva - ri - ce so do - bre tam, Oj, le
vsak; Na vso moč jih bo ve - sel, Kdor pre-

k mi-zi, ne dru - gam!
jel jih bo in jel!

Miza ali stol se odloči kot cilj, in gori se polože malenkosti, kot jabolka, bruske, fige Nato se razvrste otroci na pare, in zadnjemu paru se zavežejo oči. Prednji pari korakajo od cilja v stran, samo, da bi ga zadnji par zgrešil. Če ga vendar ne zgreši, dobi kako malenkost. Tudi se otroka v zadnjem paru lahko ločita in skušata priti k cilju vsak posebej. Če se pesem trikrat odpoje, in cilja še nista našla, odvežejo se jima oči, in druga dva prideta na njiju mesti.

¹⁾ Tudi: »K stolu vodi pot vas moj.«

6. Cvetice lepe tu imam.*

Zmerno.

Po nar. napevu.

Cve - ti - ce le - pe tu i - mam; Cve-
ti - co jed - no te - bi dam, A ti u - ga - ni
in po - vej, Ka - ko ve - liš cve - ti - ci tej?

Otroku se zavežejo oči, potem pa se mu da močno dišeča cvetica, da jo poduha. Ta cvetica se mu lahko tudi podari.

7. Bratec, bratec, modri mož.*

Gr. de.

* * *

Bra - tec, bra - tec, mo - dri mož! Klin - ček smo zgu-
Bra - tec, bra - tec, mo - dri mož! Saj smo do - bro
Bra - tec, ni - si mo - der mož! Mi smo do - bro
bi - li, A - li nam ga na - šel boš?
zna - li, Da nam ga pač na - šel boš.
zna - li, Da ga, bra - tec, zgre - šil boš!

Jeden otrok gre iz sobe, drug skrije daljši klinček z obema rokama. Tudi drugi otroci, stoječi v polukrogu, držijo tako roko na roko. Ko se pesem odpoje, vrne se otrok in si molčeče tovariše dobro ogleda. Ako najde klinček, zapoje se druga kitica, če ga zgreši, zapoje se pa zadnja kitica.

8. Kdor je dobre glavice.

Grede.

Maloruski nar. napev.

Kdor je do - bre gla - vi - ce, Rad i - ma za -

sta - vi - ce, Vse, kar ga po - vpra - ša kdo,

Brž u - ga - ne in leh - ko. Vse, kar ga po -

vpra - ša kdo, Brž u - ga - ne in leh - ko.

Ko otroci odpojo to pesemco, naj se jim da zastavica, da jo rešijo.

VII. Igre s prsti in z rokami.

1. Otroci, ali vidite.*

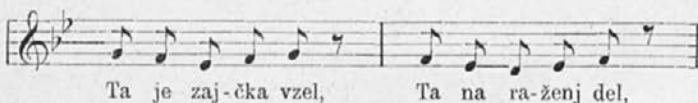
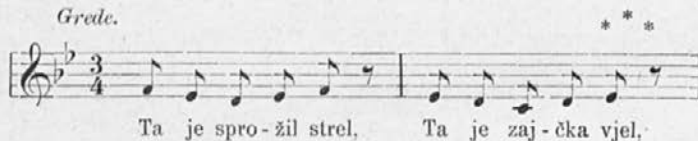
Žiro.

Nekateri otroci so golobčki, drugi jih kličejo. Ko se pesem odpoje, pridejo golobčki, in otroci jih pozdravljajo.

2. Ta je sprožil strel.*

Grede.

Otroci zvršujejo to igro sede v klopi ali pa stojе v krogu. Z desnim kazalcem kažejo na zaporedoma stegnjene prste leve roke, pričenši s palcem.

3. Ta je v vodo pal.*

Grede.

* * *

Zvršuje se kakor prejšnja igra.

4. Sneg belin.*

Zamerno veselo.

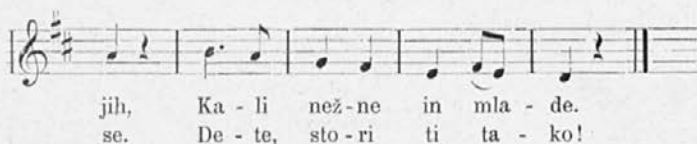
Nemški napev.

Sneg be-ži, Strn mo-li Kviš-ku cvet-ji-

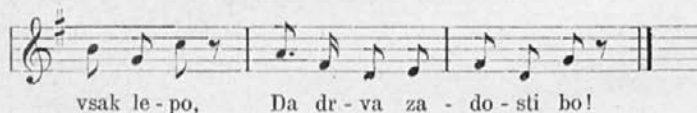
če drob-no, A klas-je Kla-nja

Otroci posnemajo na dotičnih mestih pesmi naletovanje snega, kako bil poganja kvišku in se ziblje klasje. Glavno nalogo imajo pri tem, da vedno ponižavajo in povišavajo celo telo.

5. Žiga, žaga.*

Grede.

Po dva otroka si stojita nasproti in si podasta levi roki, ki sta les, kateri treba razžagati. Potem se primeta za desni roki in tako napravita žago.

6. Stolpne ure gredo.

Počasi.

Po nemškem napevu.

Stolp-ne u - re gre - do: tik, tak, tik, tak; Sten-ske
u - re gre - do: tik, tik, tak, tak, tik, tik, tak, tak;
U - re žep - ne pa - ta - ko - le: ti - ke, ti - ke, ta - ke, ta - ke,
ti - ke, ti - ke, tak.

Otroci stojte v krogu in mahajo nekoliko časa z desno, nekoliko časa z levo roko, ali tudi z obema rokama ob enem, in sicer tako enakomerno kakor nihalo pri uri.

7. Okence imam svetlo.*

Veselo.

* * *

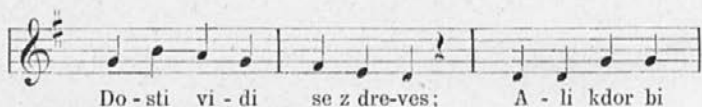
O - ken - ce i - mam svet - lo, No - tri gle - da
luč le - po; Oj, po - všeč je lu - či to,

Položi se roka na roko in sicer z razklenjenimi prsti. Tako nastanejo »okenca«.

8. Mačica gre na drevo.*

Zmerno veselo.

Leva roka je drevo, na katero pleza mačica (desna roka), da naposled omahne in pade.

9. Ni mu vseč, kdor sredi kroga.*

Korakoma.

Nar. napev nemški.

o - sa - mel; Tu - di jaz bi rad še ko - ga

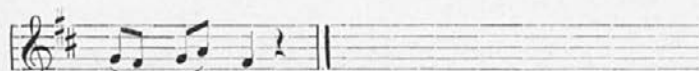

Po - leg se - be tu i - mel.

Otrok pomiga drugemu otroku pojoč:

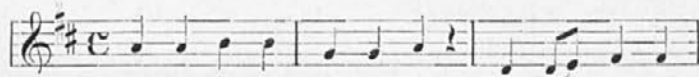

Pri - di to - rej, } Fra - nek ti, Te - bi mi - gam,
Min - ka

vi - diš li?

Vsi:

Poj - di to - rej, } Fra - nek ti, Te - bi mi - ga,
Min - ka

vi - diš li?

Kako se ta igra zvršuje, razvidno je iz besed.

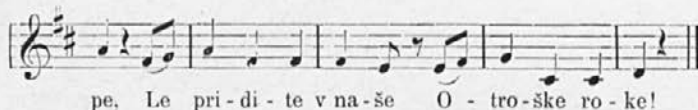

VIII. Igre z žogo.

1. Oj, žogice male.*

Zmerno veselo.

Nar. napev nemški.

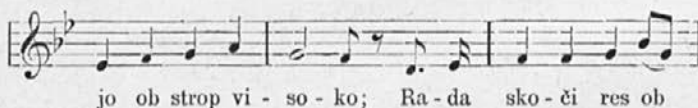

Ta igra se lahko poje tudi po napevu 1. »igre s kroglo«. Igre, katerim ni dodano pravilo, kako se igranje vrši, igrajo se, kakor kažejo besede.

2. Žogo svojo vzamem v roko.*

Zmerno veselo.

* * *

3. Žogica gre k tebi zdaj.*

Zmerno.

* * *

Žo - gi - ca gre k te - bi zdaj, Zdaj pa k me - ni

gre na - zaj; Jed - na, dve, Jed - na, dve,

K te - bi gre, K me - ni gre.

Otroci si sede nasproti. Vsak ima jedno žogo. Žoge naj taklajo sem pa tja, kakor kaže znamenje ∞.

4. Kot žogici se reče.*

Živahno.

* * *

Kot žo - gi - ci se re - če, Ta-

ko ve - se - la te - če.

5. Žogica gre v zrak visoko.*

Živalno.

* * *

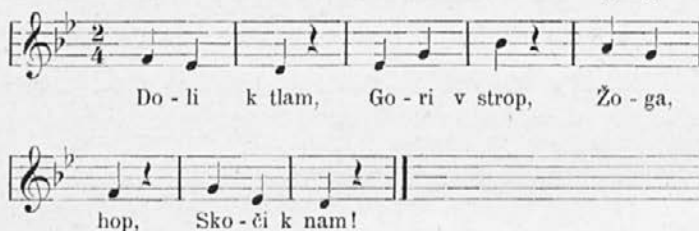
Žo - gi - ca gre v zrak vi - so - ko,

Gre iz ro - ke zo - pet v ro - ko.

6. Doli k tlam.*

Veselo.

* * *

Do - li k tlam, Go - ri v strop, Žo - ga,

hop, Sko - či k nam!

7. Igrače ljubše nemam.*

Korakoma.

* * *

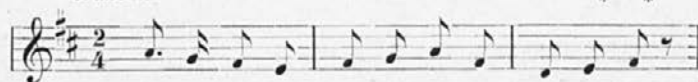
I - gra - če ljub - še ne - mam Kot žo - gi - co, Da

spu - ščam jo, Po - tem pa spet u - je - mam.

8. Z roke v roko.*

Korakoma.

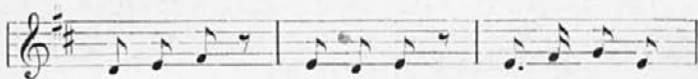
* * *

Z ro - ke v ro - ko, V zrak vi - so - ko; Jed - na, dve,

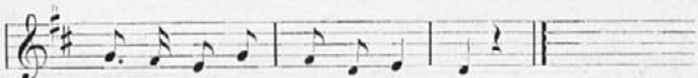
Do - bro gre; Tri in šti - ri, V zrač - nem ti - ri;

Pet in šest, Te - bi v pest; Se - dem, o - sem,

Spet v ro - ko sem, A de - vet In de - set,

V zrak vi - so - ko, Te - bi v ro - ko!

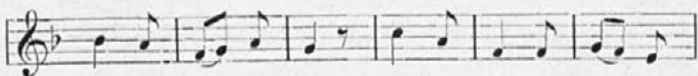
9. Žoga, žoga, suči se.*

Živahno.

* * *

Žo - ga, žo - ga, su - či se, Saj tež -

ko ni te - bi to! Ple - sa - ti na - u - či

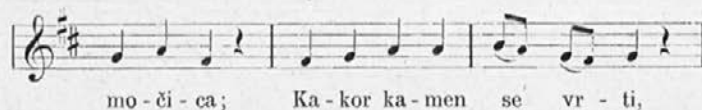
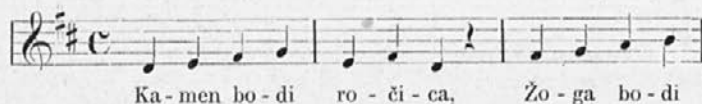

Otroci stoje v krogu, precej vsaksebi; vsak ima žogo, privezano na nit. S to žogo se sučejo, kakor zahteva pesem.

10. Kamen bodi ročica.*

Zmerno veselo.

* * *

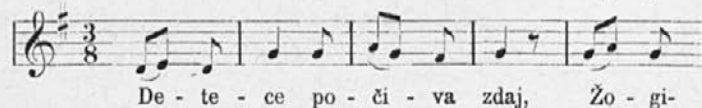

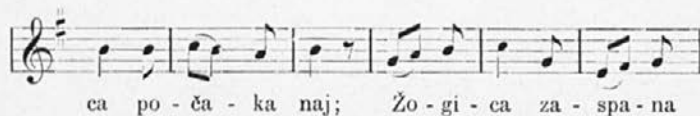
Otroci sučejo žogo z desno dlanjo na levi dlani, ali pa na mizah (ali klopetih).

11. Detece počiva zdaj.*

Zmerno veselo.

* * *

Ta igra se lahko poje tudi po napevu zadnje »igre s kroglo«.

IX. Igre s krogljjo.

1. Oj, krogljice male.*

Veselo.

Oj, krog-lji - ce ma - le, O - krog - le, le - pe, Le

pri - di - te v na - še O - tro - ške ro - ke!

2. Krogljica ni htela spati.*

Korakoma.

Krog - lji - ca ni hte - la spa - ti. Krog - lji -

ca je hte - la vsta - ti; Iz ro - ke bi mo - je

šla Ra - da se i - grat na tla.

3. Kroglja teče rada k nam.*

Živahno.

* * *

Krog - lja te - če ra - da k nam, Krog - lja
te - če ra - da k vam, Krog - lja te - če spet na -
zaj, Ka - kor jej ve - li - mo kdaj.

4. Le poglej, kako povsod.*

Veselo.

* * *

Le po - glej, ka - ko po - vsod Krog - lja
te - če rav - no pot!

5. Krogljica, le gledi.*

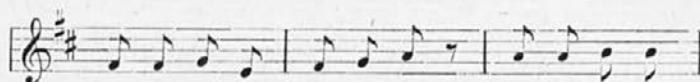
Zmerno.

Napev češko-nemški.

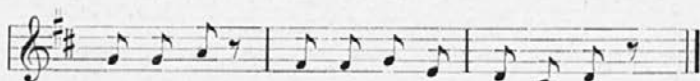
Krog - lji - ca, le gle - di, Da mi greš po

sre - di, Koc-ke, tam pri - prav-lje - ne,

Te - bi so na - stav-lje - ne. Koc-ke, tam pri-

prav-lje - ne, Te - bi so na - stav-lje - ne.

6. Pot je gladka.*

Zmerno veselo.

* * *

Pot je glad-ka In pa krat-ka; Krog-lja

leh-ko Te - če meh-ko, K me - ni tvo - ja,

K te - bi mo - ja, Krog - lja jed - na, Krog-lji

dve, Jed - na sem, Jed - na tje!

7. Detece počiva zdaj.*

Zmerno veselo.

* * *

De - te - ce po - či - va zdaj, Krog - lji - ca po -

ča - ka naj; Krog - lji - ca za - spa - na je,

I - gri - ca kon - ča - na je.

Ta igra se lahko poje tudi po napevu zadnje »igre z žogo«
str. 60. Dovolj je torej, da se nauče otroci le jednega teh dveh
napevov.

X. Pesmi za stavljenje.

1. Otroci, pridite.

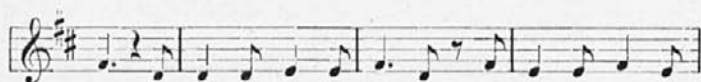
a.

Živo.

* * *

O - tro - ci, pri - di - te, Da hi - šo vi - di-

te! Dve o - ken - ci in vra - ta Vam hi - ši - ca i-

ma ta. Ko več - ji bom en - krat, Pa vam po - sta - vim

grad; Vse lep - še bo na - prav - ljen, Od mra - mor - ja po-

stav - ljen.

*b.**

Zmerno veselo.

* * *

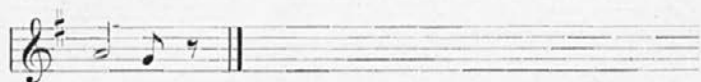

O - tro - ci, pri - di - te, Da hi - šo vi - di-

Ko več - ji bom en - krat, Pa vam po - sta - vim

te! Dve o - ken - ci in vra - ta Vam hi - ši - ca i -
grad; Vse lep - še bo na - prav-ljen, Od mra-mor-ja po-

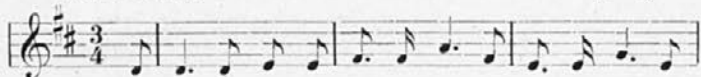
ma ta.
stav-ljen.

2. Stoji na vrtu lopica.

a.

Zmerno veselo.

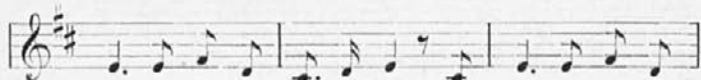
* * *

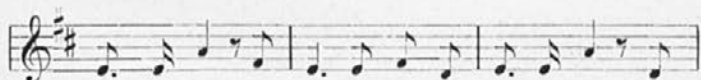
Sto - ji na vr - tu lo - pi - ca, A v lo - pi - ci je

klo - pi - ca, Še jed - no si pri - pra - vil bom In

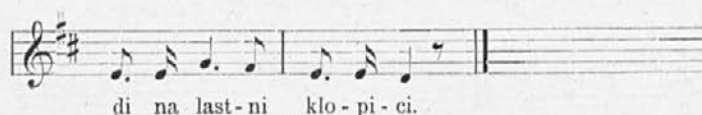
zra - ven jo po - sta - vil bom. Če - mu pa no - va

klop bo ta? Ej, se - stri - ca naj jo i - ma, Da

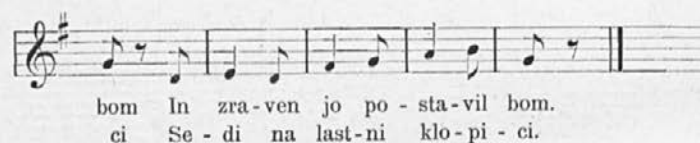
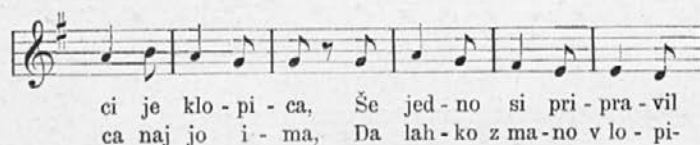
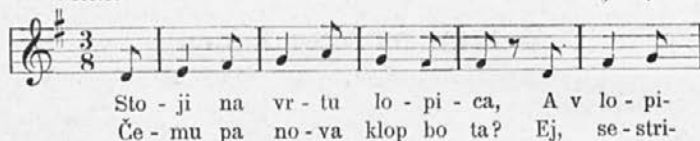
lah - ko z ma - no v lo - pi - ci Se - di na last - ni

b.*

Veselo.

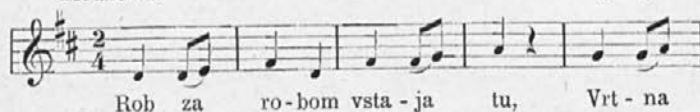
* * *

3. Rob za robom vstaja tu.*

Korakoma.

* * *

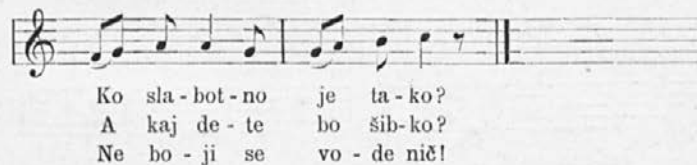
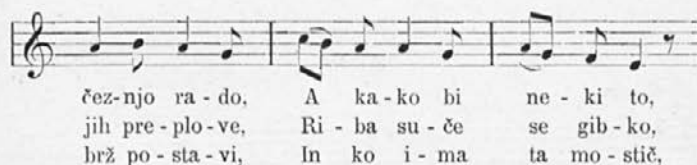
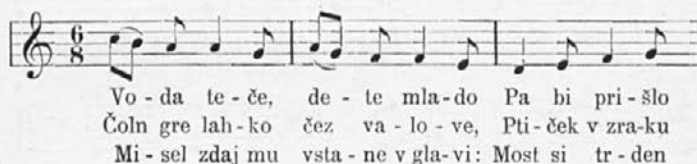

4. Voda teče, dete mlado.*

Živahno.

* * *

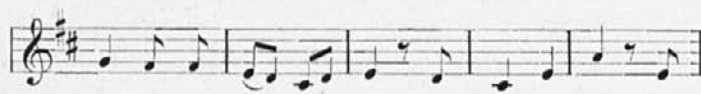
5. Zvonik si brž postavim.

*a.**

Grede.

Zvo - nik si brž po - sta-vim, Zvo - ni - ku te - mu

pra-vim: »Oj, ti zvo - nik, Le stoj na - vpik!« In

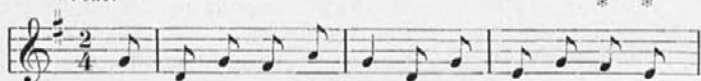
rad sto - ji na - vpič-no, Sto - ji mi ne-pre-

mič-no; Ta - ko, zvo - nik, Le stoj na - vpik!

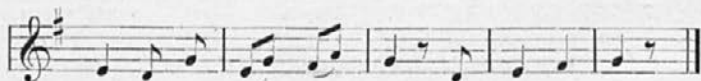
*b.**

Grede.

Zvo - nik si brž po - sta-vim, Zvo - ni - ku te - mu

In rad sto - ji na - vpič-no, Sto - ji mi ne-pre-

pra-vim: »Oj, ti zvo - nik, Le stoj na - vpik!«

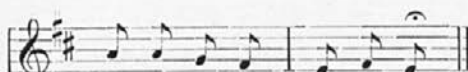
mič-no; Ta - ko, zvo - nik, Le stoj na - vpik!

6. Tesarček naš.

Grede.

Zbor:

Te - sar - ček naš, te - sar - ček naš, Po -
 Le - po je to, te - sar - ček naš, Pa
 Le - po je to, te - sar - ček naš, Pa

 Jeden ali nekateri:

ve - di, kaj te - sa - ti znaš? >Stop -
 le po - ve - di, kaj še znaš! >Po -
 le po - ve - di, kaj še znaš! >Po -

ni - ce vam po - stav - ljam moč - ne, Stop - ni - ce moč - ne
 stav - ljam tu - di vam klo - pi še In niz - ke in vi -
 stav - ljam tu - di vam zvo - ni - ke, In cer - kve ma - le

in pri - roč - ne. <
 so - ke hi - še. <
 in ve - li - ke. <

Zbor:

Le - po je to, te - sar - ček naš, Ti

maj - hen si, pa do - sti znaš!

Prva dela te igre se pojeta zaporedoma trikrat, potem zadnji del jedenkrat.

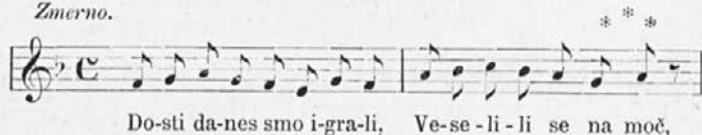

XI. Skiepne pesmi.

1. Dosti danes smo igrali.

(Otroški mirozov.)

Zmerno.

Posnemanje trobentanja.

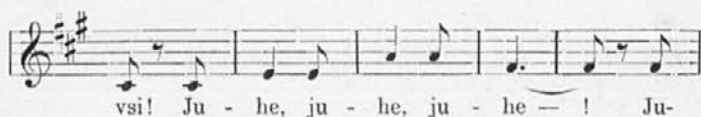
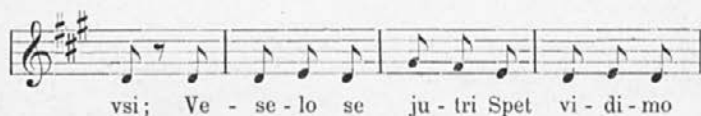

Posnemaje trobentanje, drže otroci roko stisnjeno v pest pred usti.

2. Končana je igra.*

Živahno.

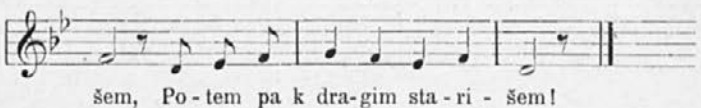
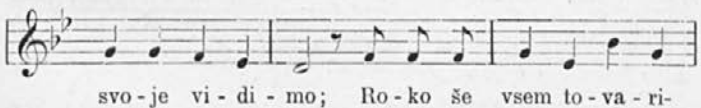
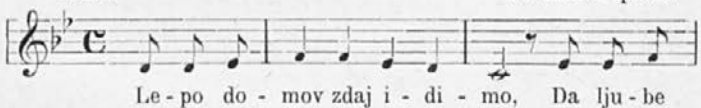
* * *

3. Lepo domov zdaj idimo.*

Grede.

Po nar. napevu.

4. Minul je iger naših čas.*

Veselo.

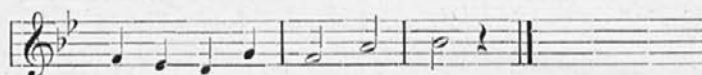
* * *

Mi - nul je i - ger na - ših čas, Od vas do - mov od-

ha - jam jaz, A pred - no grem, še vsa - ke - do Po-

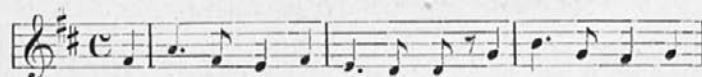

zdrav - ljen bo - di prav srč - no!

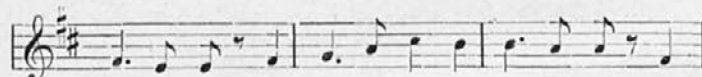
5. Ko deteca prihajajo.*

Zmerno veselo.

* * *

Ko de - te - ca pri - ha - ja - jo, Ro - či - ce si po-

da - ja - jo, In ka - dar se po - slav - lja - jo, Pri-

jaz - no se po - zdrav - lja - jo.

6. Ko mine igranje.

a.

Veselo.

* * *

Ko mi-ne i - gra-nje, Pa te-čem na dom, Ve-
 čer-ja me ča-ka,¹⁾ Po - je-del jo (je) bom.²⁾ Oj
 pač so ve - se - li O - tro - ci te - daj, Ko
 k sta - ri - šem svo - jim Pri - spe - jo na - zaj! Po-
 seb - no pa bo - di Po vo - lji jim to, Da
 vse - lej le - po se In mir - no ve - do.

b.*

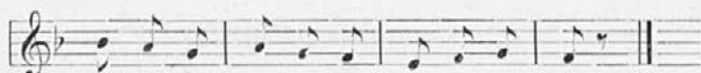
Veselo.

* * *

Ko mi-ne i - gra-nje, Pa te-čem na dom, Ve-
 (Ko)-Oj pač so ve - se - li O - tro - ci te - daj, Ko
 Po - seb - no pa bo - di Po vo - lji jim to, Da

¹⁾ »Kosilo me čaka.«

²⁾ Za deklice: »Pojela jo (je) bom.«

čer - ja me ča - ka, Po - je - del jo bom,
 si - lo) (Po - jed - la) (je)
 k sta - ri - šem svo - jim Pri - spe - jo na - zaj!
 vse - lej le - po se In mir - no ve - do!

7. Še pozdrav prijazen.*

Korakoma.

Še po-zdrav pri - ja - zen, Po - tlej pa na-

ra - zen! Soln - ce ni - ža se, Ve - čer

bli - ža se; I - gra je kon - ča - na,

Gla - vi - ca za - spa - na: Še po-zdrav pri-

ja - zen, Lah - ko noč! Na - ra - zen!

XII. Raznotere pesmi.

1. Vrečo z rame.*

Zmerno veselo.

* * *

Vre-čo z ra-me, ov-sa z ra-me, Ko-njič

naš ne ma-ra sla-me, Da bo te-kel brž po

ce-sti, Ko-njič mo-ra ov-sa je-sti; Jej, ko-

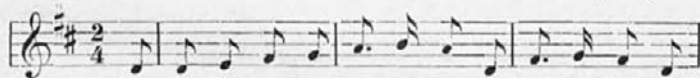

nji-ček, do-bro jej, Po-tlej gre-mo brž na-prej!

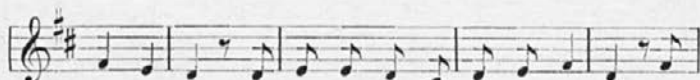
2. Petelin jutro znani že.*

Korakoma.

* * *

Pe-te-lin ju-tro zna-ni že: »Oj, de-te lju-bo,
Le vsta-ni, de-te, že je čas! U-mij ro-ke, u-

vsta-ni že! Če spa-lo bo-deš ju-tro ce-lo, Nič
mij o-braz, Po-tem te soln-ce bo lju-bi-lo In

soln - ce te ne bo ve - se - lo; Za - to - rej, de - te,
zdrav - je, moč ti bo de - li - lo. Čuj! dan pe - te - lin

vsta - ni že, Pe - te - lin ju - tro zna - ni že.
zna - ni že: »Oj, de - te lju - bo, vsta - ni že!«

3. Nad mano leta čuden ptič.

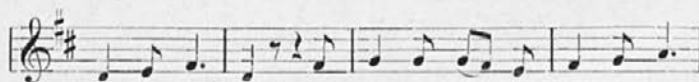
Živahno.

Nad ma - no le - ta ču - den ptič, Po
Ne boš po - le - tel, ptič, dru - gam, Kot
Pri - ve - zan si na dol - go nit, Ni-
Kdo ptič je ta? Po - ve - di vsaj! Ej,

zra - ku vle - če lep re - pič, In ka - dar ve - ter
go - ri v zrak in do - li ktlam; Ta - ko boš le - tel,
kar ne stre - saj je sr - dit! Po - vem ti, ptič, moč -
to je moj pa - pir - ni zmaj, Na moč le - po sem

bolj za - pi - še, Po zra - ku ptič se dvig - ne vi-
ka - kor re - čem, Iz ro - ke te spu - sti - ti ne-
na je to - li, Da ne raz - tr - gaš je ni - ko-
ga iz - re - zal, In nit moč - no sem nanj pri - ve-

še. Nad ma - no le - ta ču - den ptič, Po
čem. Ne boš po - le - tel, ptič, dru - gam, Kot
li. Pri - ve - zan si na dol - go nit, Ni -
zal. Kdo ptič je ta? Po - ve - di vsaj! Ej,

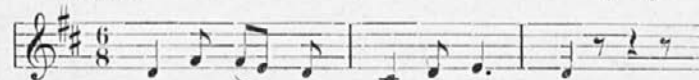

zra - ku vle - če lep re - pič.
go - ri v zrak in do - li k tlam.
kar ne stre - saj je sr - dit!
to je moj pa - pir - ni zmaj.

4. Ponedeljek vtorku pravi.

Živahno.

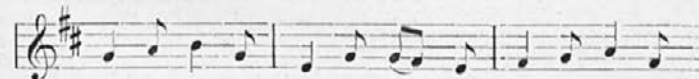
* * *

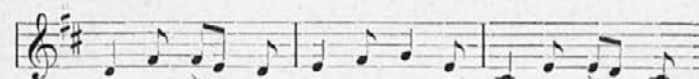
Po - ne - de - ljek vtor - ku pra - vi:

»K se - stri sre - di se od - pra - vi, Naj če - tr - tek

pet - ka vpra - ša, Kaj po - čne so - bo - ta na - ša,

Da - li, ko ne - de - lja doj - de, Zna - mi k sve - ti

ma - ši poj - de? Ni so - bo - ta se bra - ni -
la, Ne - go prav ve - se - la bi - la,
In v ne - de - ljo dne - vi na - ši Bi - li so pri
sve - ti ma - ši.

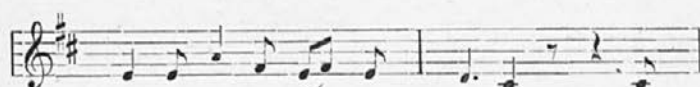
5. Vesel je naš otroški rod. ¹⁾

Živo.

Ve - sel je naš o - tro - ški rod, Saj
Mi - klavž pač de - co rad i - ma, Da
ju - tri je Mi - klav - žev god, No -
to - li - ko jej stva - ri da! Pa
coj pa po na - va - di sta - ri Mi -
ti - sti le, kdor rad u - bo - ga, No -

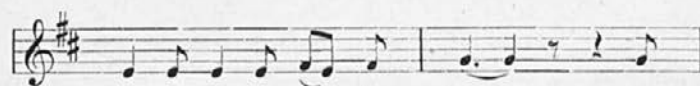
¹⁾ Za nižjo — ali še boljše — za srednjo stopinjo ljudskih šol.

klavž de - li nam raz - ne stva - ri: Fan-
coj prej-me da - ri - la mno-ga, To-

ti - čem sab - lje, bob - ne, puš-ke, De-
da ko - gar nič pri - da ni, Ske-

kli - čem fi - ge, med in hruš-ke; Fan-
le - čo ši - bo le do - bi. Za-

ti - čem tu - di še ko - nji - če, Vo-
to le prid - ni vsi bo - di - mo, Da

ja - ke, to - pe in vo - zi - če, A dek - li-
ši - be hu - de ne do - bi - mo, Lju - bi - mo

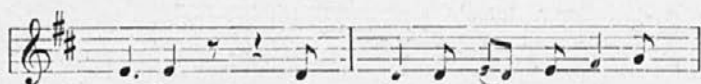
ce, te ho - če - jo Bolj pu - ni - ce, ki jo - če-
vse to - va - ri - še In do - bre svo - je sta - ri-

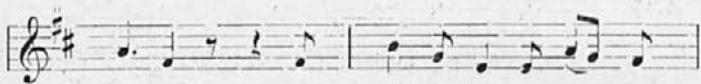
jo. Ve - sel je naš o - tro - ški
še, Po - tem, če kaj na - sta - vi-

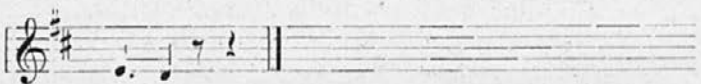
rod, Saj ju - tri je Mi - klav - žev
mo, Če krož - ni - ke pri - pra - vi-

god, No - coj pa po na - va - di
mo, Mi - klavž da - rov bo vsem pri-

sta - ri Mi - klavž de - li nam raz - ne
ne - sel, Na krož - nik vsak bo kaj na-

stva - ri.
tre - sel!

6. Prišel bo iz neba.*

Zmerno.

* * *

Pri - šel bo iz ne - ba Dol an - gelj - ček zlat: «Po-
Raz - pel bo pre - sve - te Ro - ke nad me - noj: «Ti
Po - bož - no bo mo - lil Pri me - ni vso noč: «Gos-
Sto - ječ mi na stra - ni Bo pro - sil ta - ko: «Le
Po - slal mi bo spa - nje In slad - ki po - koj. Ka-

ko - ja ti tre - ba, Le poj - di mi spat!
ljub - lje - no de - te, Le spa - vaj no - coj!
pod me iz - vo - lil Je te - bi v po - moč!
prid - no o - sta - ni, Ti de - te lju - bo!
ko pač skr - ban je Ta an - gelj - ček moj!

7. Oj, mačica, oj, mačica.

Zmerno.

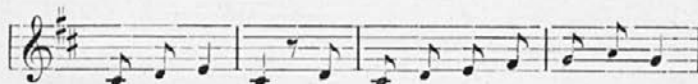
* * *

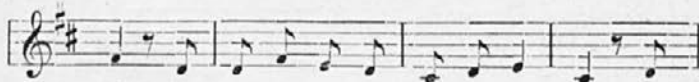
Oj, ma - či - ca, oj, ma - či - ca, Ne -
Oj, ma - či - ca, oj, ma - či - ca, Meh -
Oj, ma - či - ca, oj, ma - či - ca, Ne -

skrb - na ti i - gra - či - ca! Ka - ko i - maš li
ka je tvo - ja ta - či - ca. Le - po jo li - žeš
var - na ti i - gra - či - ca! Ti v gob - čku 'o - stre

me - hek gob - ček, A v njem sto - ji pri zob - ci zob -
in u - mi - vaš, A v njej bo - de - če krem - plje skri -
zob - ke i - maš, In v no - ži - ci mi krem - plje skri -

ček; Ta zob - ček vse - ka prav glo - bo - ko. Ni -
vaš. To ve - di: Krem - plji ti bo - de - či Prav
vaš. Če gla - dim te, se ra - da las - kaš, Če

ka - ri me ne vgriz - ni v ro - ko! Oj, ma - či - ca, oj,
čis - to nič mi ni - so vse - či! Oj, ma - či - ca, oj,
jez - na si, pa tu - di pras - kaš. Oj, ma - či - ca, oj,

ma - či - ca, Ne - skrb - na ti i - gra - či - ca!
ma - či - ca, O - stra je tvo - ja ta - či - ca.
ma - či - ca, Ti hu - da si i - gra - či - ca.

8. Črna žena, stara peč.*

Grede.

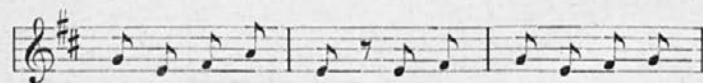
* * *

Čr - na že - na, sta - ra peč, Čis - to nič mi ni - si
Peč na - to ne re - če nič, Mis - li pa: »Le stoj, fan -
Doj - de mraz in doj - de led. Oh ka - ko je mr - zel

všeč! Mi - zo glej, o - ma - ro glej, Vse le -
tič, Zdaj, se ve, me ne - maš rad, Ko se
svet! Fan - ti - ču je v so - bi všeč, Fan - tič

ske - če se na njej, A po - glej se sa - mo
ho - diš ven i - grat, A ko mraz se bo za -
gle - da rad na peč, Fan - tič peč ob - jem - lje

zda j: Čr - na si in pol - na saj!«
 čel, Ta - krat boš dru - ga - če del!«
 zda j: »Lju - ba peč, si gor - ka kaj?«

9. Jabolko na veji spi.

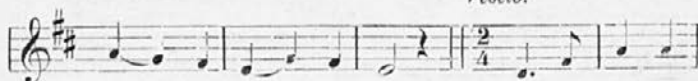
Grede.

* * *

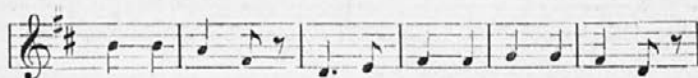

Ja - bol - ko na ve - ji spi. Kdo li
 Ja - bol - ko na ve - ji spi. Kdo li
 Ja - bol - ko na ve - ji spi. Kdo li

Veselo.

me - ni ga vzbu - di? »Jaz!« de soln - ce
 me - ni ga vzbu - di? »Jaz!« de pti - ček
 me - ni ga vzbu - di? »Jaz!« de ve - ter

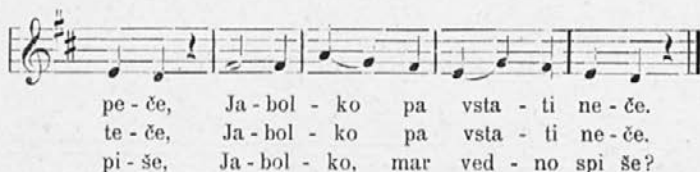
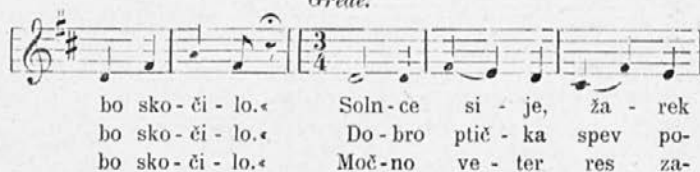

in še re - če: »A - ko ža - rek moj ga spe - če,
 in še po - je: »A - ko ču - je pet - je mo - je,
 in ve - li še: »A - ko sa - pa mo - ja pi - še,

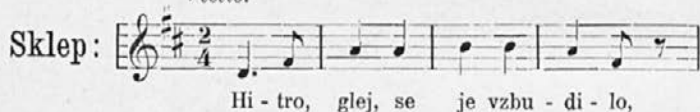

Hi - tro bo - de se vzbu - di - lo, Hi - tro z ve - je
 Hi - tro bo - de se vzbu - di - lo, Hi - tro z ve - je
 Hi - tro bo - de se vzbu - di - lo, Hi - tro z ve - je

Grede.

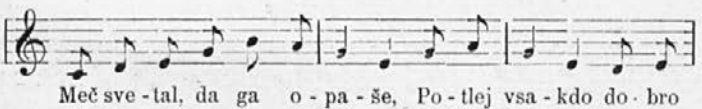
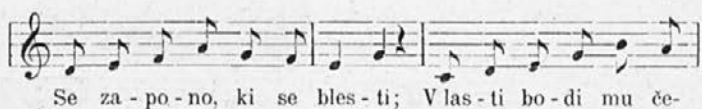
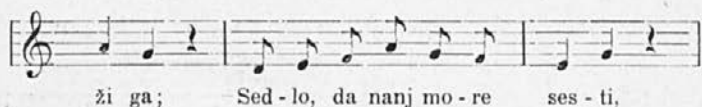
Veselo.

10. Kaj jahaču v lasti bodi.

Grede.

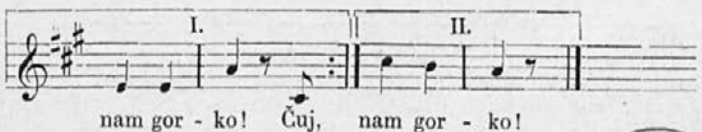
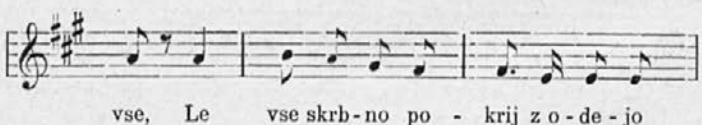
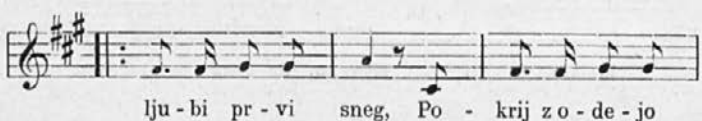
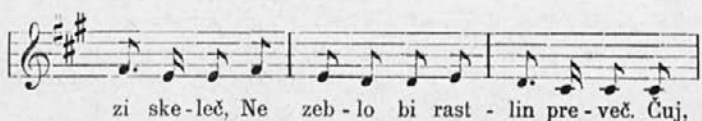
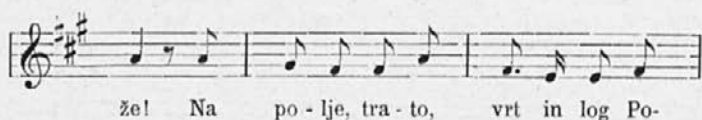
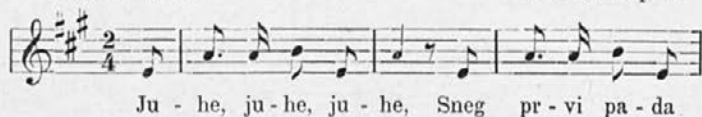

11. Juhe, juhe, juhe.

Zmerno reselo.

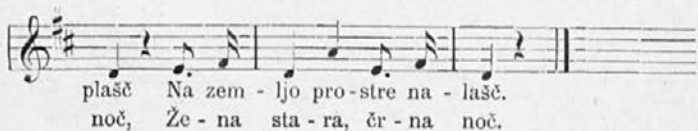
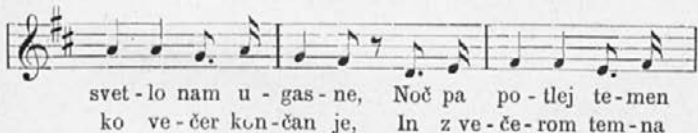
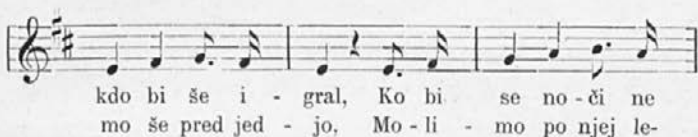
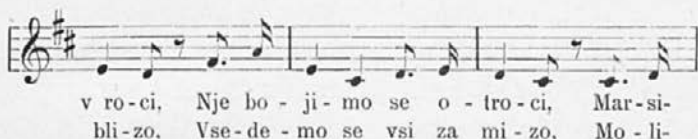
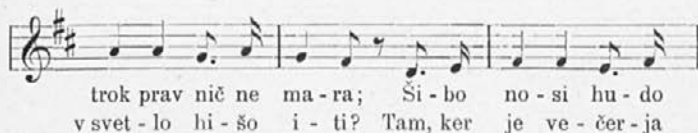
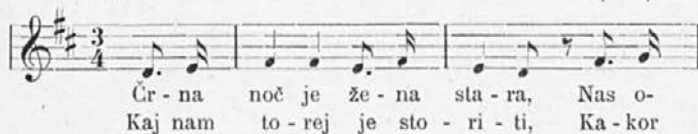
Nemški napev.

12. Črna noč je žena stara.

Grede.

* * *

XIII. Dodatek.

1. Znal bi rad, kako li kmetje.

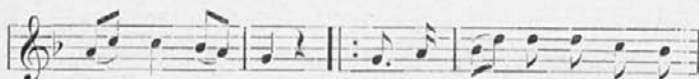
(Igra v krogu.)

Grede.

Narodni napev.

Znal bi	rad, ka - ko	li kme - tje	O - ves
Znal bi	rad, ka - ko	li kme - tje	O - ves
Znal bi	rad, ka - ko	li kme - tje	O - ves
Znal bi	rad, ka - ko	li kme - tje,	Ko so

se - je - jo svoj?	Glej, ta - ko - le, ta - ko - le
ža - nje - jo svoj?	Glej, ta - ko - le, ta - ko - le
mla - ti - jo svoj?	Glej, ta - ko - le, ta - ko - le
trud - ni, za - spe?	Glej, ta - ko - le, ta - ko - le
	La, la, la, la, la, la, la,

kme - tje	O - ves	se - je - jo svoj.
kme - tje	O - ves	ža - nje - jo svoj.
kme - tje	O - ves	mla - ti - jo svoj.
kme - tje,	Ko so	trud - ni, za - spe.
la, la,	La, la,	la, la, la, la!

Prvi del poje jeden ali nekateri dečki, drugi del (ki se ponavlja) pojo vsi otroci. Pri tem posnemajo kmetška dela, n. pr. setev, mlatev, žetev, i. t. d. Pri besedah: »Glej, tako-le, tako-le kmetje, ko so trudni, zaspe« vsi počenejo, položijo levi podlaket na obe kolena in poležejo glavo na dlan desne roke, ktere komolec sloni na desnem kolenu. Te besede odpevši, umolknejo za kratek čas. Na znamenje učiteljevo (zabaviteljčino) vskliknejo vsi »kikiriki«, vstanejo, priméjo se za roke, zapojejo »La, la« ter se zavrté v krogu.

2. Otroci, ura nima pokoja.

(Igra v krogu.)

Korakoma.

A. Nedvəd.

O - tro - ci, u - ra ni - ma Po - ko - ja, ved - no
Po - ča - si v stol - pu te - če; Na - prej le ven - dar
Hi - tre - je že na ste - ni Nam u - ra ka - že
In glej - te, u - ra ma - la, Ka - ko se jej mu -
O - tro - ci, u - ra ni - ma Po - ko - ja, ved - no

gre, Naj vro - če je alj zi - ma, Na - prej po - mi - če
gre, Če tu - di se pro - te - če Ne - vih - te jej gro -
čas, V za - pre - ki če no - be - ni Jej ne za - sta - ne
di, Ko da bi za - o - sta - la, Za dru - gi - mi hi -
gre, Naj vro - če je alj zi - ma, Na - prej po - mi - če

se: Tik, tak, tik, tak, tik, tak.
ze: > > > > > >
glas: > > > > > >
ti: > > > > > >
se: > > > > > >

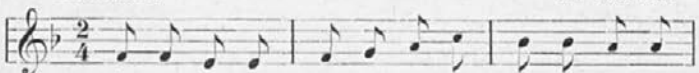
Otroci stoje v krogu in pojo. Pri »Tik, tak« mahajo — kakor nihalo pri uri — z desno (levo) roko. Kitica 1. in 5. se pojeti po času, gori naznanjenem, kitica 2. počasneje, kitica 3. in 4. pa hitreje.

3. Če otroci vljudni so.*

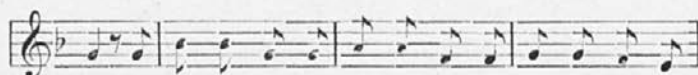
(Igra v krogu.)

Korakoma.

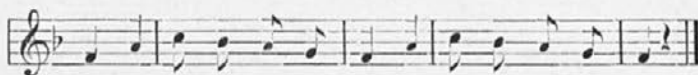
A. Nedvəd.

Če o - tro - ci vljud - ni so, Leh - ko jim je sr -

ce, In ka-dar do-bre vo-lje so, Ta-ko-le vsi sto-

re, Ta-ko-le vsi sto-re, Ta-ko-le vsi sto-re.

Jeden otrok stoji sredi kroga in pri besedah »Tako le vsi store« pokaže kakošno kmetško delo, n. pr. kako se seje, mlati, pere, vrti, i. t. d., v čemer ga posnemajo drugi tovariši.

4. Hi, konjiček v stop.

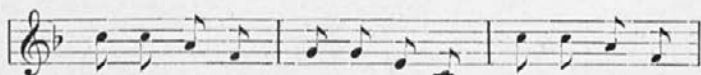
(Igra v krogu.)

Veselo.

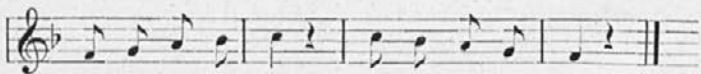
Nemški napev.

Klop, klop, klop, Hi! ko-nji-ček v stop! Čez bre-go-ve
Tik, tik, tak! Le ne zvr-ni vznak! Oj ko-nji-ček,
Br, br, ve! Ma-lo ča-kaj me! Mo-raš pač, ko-
Ha, ha, ha! Juh, zdaj smo do-ma! Hla-pec, o-če,

in go-ri-če, Va-ruj si pa le no-ži-ce,
če boš slu-šal, Ja-ha-ti te bom po-sku-šal,
nji-ček, sta-ti, Vsaj ti ho-čem kr-me da-ti,
lju-ba ma-ti, Smem ko-njič-ku kr-me da-ti?

Hi! ko-nji-ček v stop! Klop, klop, klop, klop, klop!
Le ne zvr-ni vznak! Tik-ti, tik-ti, tak!
Le po-ča-kaj me! Br, br, br, br, ve!
Juh, zdaj smo do-ma! Ha, ha, ha, ha, ha!

Deklice stoje v krogu, držeč se za roke. Dečki jahajo tenke palice ali šibe v redni vrsti okoli kroga. Pri 3. kitici se odpre krog na jednom mestu, dečki jezdijo v krog ter se notri ustavijo.

5. Mlinar, ali nočeš mleti.

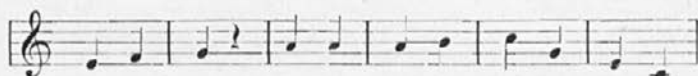
(Igra v krogu.)

Zmerno.

A. Nedvəd.

Mli-nar, a - li no - češ mle - ti? Mlin se tvoj u -
Ma - ti, a - li ni - maš mle - ti? Mlin se tvoj u -
Mli-nar, kaj po - či - va ža - ga? Ti na - vskriž dr -
Mli-nar, kaj ne de - laš o - lja? O - lja mno - go

sta - vil je? Mo - raš mi pše - ni - ce mle - ti,
sta - vil je? Ka - vo ho - čem za - te mle - ti,
žiš ro - ke? Tre - ba bo ti dan pla - ča - ti,
tre - ba je; O - lja mo - ram jaz i - me - ti,

Oj, po - žu - ri, mli-nar, se!
Glej, kak' iz - pod rok mi gre!
Oj, po - žu - ri, mli-nar, se!
Oj, po - žu - ri, mli-nar, se!

Pri 1. kitici se posnema (velik) mlin: da krožijo otroci v rami desno (levo) roko ali dlani drugo nad drugo, ali pa pesti drugo okoli druge, — ali pa tudi, da se postavijo 4 otroci sredi kroga v podobi kolesa ter se vrte. Pri 2. kitici naredo otroci z levo roko pest, katero z desnico vrte. Pri 3. kitici suvajo z rokami kvišku in pri 4. teptajo zajedno tudi z nogami.

6. Poslušam kovača.

(Igra v krogu.)

Živo.

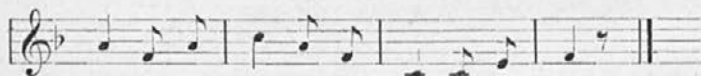
A. Nedvôd.

Po - slu - šam ko - va - ča, Ki klad - vo o - bra - ča, Ko
Pri vro - či tam pe - či, Kjer o - genj ža - re - či Že -
In meh pa za - pi - še, Vse is - kre po - bri - še, Ko -
Pa pri - de ne - de - lja, Ko - va - če - va že - lja! Zdaj

tol - če, se kre - ga, Da da - leč se zle - ga:
le - zo raz - ta - ja, Ko - vač tam raz - sa - ja:
vač pa pri - tis - ka, Da kri - žem se blis - ka:
en - krat po - či - je, Ve - se - lja kaj vži - je:

Bun - ka - ti, bun - ka - ti, noč i - no dan!
Bun - ka - ti, bun - ka - ti, moč - ni ro - pot!
Bun - ka - ti, bun - ka - ti, je - klo tr - do!
Bun - ka - ti, bun - ka - ti, klad - vo pa v kraj!

Dva dečka se primeta navskriž za roke ter delata tako ognjišče. Jeden deček posnema z dlanema meh ter se postavi pred ognjišče, drugi je nakovalo ter kleči, tretji pa je kovač, ki stavi zaporedoma levo roko (železo) na ognjišče in na nakovalo (na glavo), stisnivši roko v pest, po katerej tolče (na rahlo) z desno pestjo. Vsi ti dečki so v krogu.

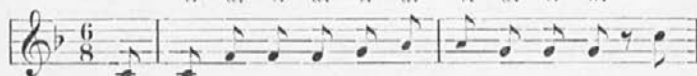
7. Ropoče mlin.

(Igra v krogu.)

Veselo.

Nar. napev nemški.

l. d. l. d. l. d. l. d. l. d.

Ro - po - če mlin v do - lu nad bi - stro vo - do: klip,
Ko - le - sa vr - te se in kam - ne že - no: klip,
Če mno - go je - se - ni da zr - na po - lje: klip,

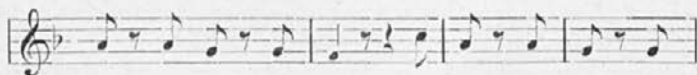
klop! Da da - leč o - ko - li se sli - ši ko - lo: klip,
klop! Pše - ni - co da zme - lje - jo v mo - ko drob - no: klip,
klop! Ve - se - la po - tem se ko - le - sa vr - te: klip,

klop! In v mli - nu pa noč in dan mli - nar bu - di. In
klop! Kaj ma - ti po - tem pa iz mo - ke sto - re, Za -
klop! Če po - lje ne - beš - ki Bog bla - go - slo - vi, Se

z be - lo nas mo - ko on	vse pre - skr - bi:	} klip,
pom - ni si de - te in	do - bro to ve:	
si - le in la - ko - te	ba - ti nam ni:	

klop, klip, klop, klip, klop! klip, klop, klip, klop, klip,

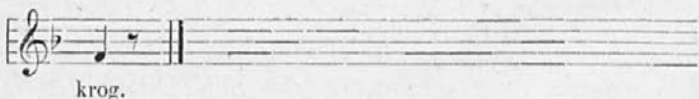
klop!

Otroci stoje v krogu in teptajo z nogama, kakor kažejo kratice nad glaskami. A to samo pri prvem stihu prve kitice. Besede »klip, klop« oponašajo ploskaje z rokama. Pri besedah »Kolesa vrte se in kamne ženo« krožijo z desno ali levo roko, kakor zabaviteljica določi. Prav tako pri besedah »Vesela potem se kolesa vrte«. Pri besedah pa »Pšenico da zmeljejo v moko drobno« položijo dlan vrh dlani ter posnemajo ž njima sukanje mlinskih kamenov.

8. Slušaj poštarja.

(Pesem.)

Zmerno veselo.

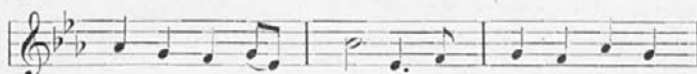
9. Cesarska pesem.

Zmerno.

Jos. Haydn.

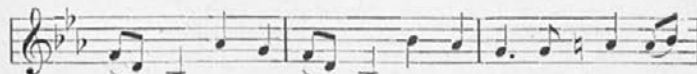
Bog ob - va - ruj, Bog o - hra - ni Nam ce -
Za dolž - nost in za pra - vi - co Vsak po -
Meč voj - šča - ka naj va - ru - je, Kar si
Trd - no daj - mo se skle - ni - ti, Slo - ga
In s ce - sar - jem za - roč - ni - ca, E - ne

sar - ja, Av - stri - jo! Naj nas mo - dro vla - da,
šte - no, zve - sto stoj; Če bo tre - ba pa des -
prid - nost za - do - bi; Bi - stri duh pa pre - ma -
pra - vo moč ro - di; Vse leh - ko nam bo sto -
mis - li in kr - vi, Vla - da mi - lo ce - sa -

bra - ni, Mo - čen z ve - re trd - nost - jo. Bra - ni -
ni - co S sreč - nim u - pom dvig - ni v boj! Na - ša
gu - je Z u - met - ni - jo, zna - nost - mi! Sla - va
ri - ti, A - ko zdru - ži - mo mo - či. Bra - te
ri - ca, Pol - na duš - ne žlaht - no - sti. Kar se

mo mu kro - no ded - no Zo - per vse so - vraž - ni -
voj - ska iz vi - har - ja Pri - šla še brez sla - ve
naj de - že - li kli - je, Bla - gor bod' pri nas do -
vo - di vez e - di - na Nas do ci - lja e - ne -
mo - re v sre - čo šte - ti, Več - ni Bog naj po - de -

ke: S tro-nom habs-bur-škim bo ved - no Sre - ča
ni: Vse za dom in za ce - sar - ja, Za ce-
ma: Vsa, kar soln - ce jo ob - si - je, Cve - ti
ga: Ži - vi ce - sar, do - mo - vi - na, Več - na
li: Franc Jo - že - fu, Li - za - be - ti, Ce - li

trd - na Av - stri - je.
sar - ja bla - go, kri.
mir - na Av - stri - ja!
bo - de Av - stri - ja!
hi - ši habs-bur - ški!

KAZALO.

	Stran
Predgovor	5
Uvod	7

I. Nabožne pesmi.

1. Angelj budi	1
2. Bog	1
3. Sv. Ciril in Metod	2
4. Zjutraj	2
5. Zvečer	3
6. Molitev k Božjemu Detetu	4
7. a) Božična pesem	4
8. b) Božična pesem	5
9. a) Pri jaslicah	6
10. b) Pri jaslicah	8
11. Hvalite Marijo	9
12. Sveti Alojzij	10

II. Uvodne pesmi.

1. Prav čvrsto, bodro zopet k vam	11
2. Kar nas je zbranih tu otrok	11
3. Oj, kako li vsi imamo	12
4. Cvetov na vrtnu mnogo cvele	13

III. Koračne pesmi in igre.

1. Veselo naša vrsta	14
2. Kdor k vojakom hoče iti	15
3. Na zeleno polje	16

	Stran
4. Zeleni gozd je lovčev raj	16
5. Kaj ptiček tožno kliče	17
6. Konjič dirja čil okrog	18
7. Treba hobna je vojakom	19
8. Otroci dragi, brzi vsi	20
9. Podajta si roki	20

IV. Igre s hojo, skakljanjem, tekanjem in skakanjem.

1. Skakljati čisto sam	22
2. Skakljaj	22
3. Glej, od zidu pa do zidu	23
4. Več e slasti ne poznamo	23
5. Zbor naš vije kolo svoje	24
6. K meni dva tečeta tu	25
7. a) Konjiča imam takega	26
b) Iste besede	27
8. Primimo se za roke	27
9. Hop, hop, glej! čez jarek gibko	29

V. Igre v krogu.

1. Čuvaj se, miška	30
2. Tu je malin. glejte nanj	31
3. Voziček ličen tu imam	31
4. Prostor imamo sredi kroga	32
5. Kako gre zunaj dež	33
6. Žaba skače v vodi tam	33
7. Godec, godec, godi nam	34
8. Lisjak ima grozdice rad	35
9. Kolo, kolo, kolovrat	35
10. Išči, išči mačico	36
11. Črniči, črniči	37
12. Ve, ljube cvetice	38
13. Juhejsa, juhaj!	39
14. Kočijaž zdaj hočem biti	39
15. Malin pravi: Klip, klip, klop	40
16. Lovec, lovec, hudi mož	41
17. Pojdi, dete, pojdi	42
18. Pustimo vrtavko z rok	42

VI. Nazorne igre.

1. Dete ljubo, le povej	44
2. Oj, dete ljubo, le povej	45
3. V krogu lepem tu stojimo	45
4. Ako skupaj se igramo	46
5. Oj, otroci, le z menoj	47
6. Cvetice lepe tu imam	48
7. Bratec, bratec, modri mož	48
8. Kdor je dobre glavice	49

VII. Igre s prsti in z rokami.

1. Otroci, ali vidite	50
2. Ta je sprožil strel	50
3. Ta je v vodo pal	51
4. Sneg belin	51
5. Žiga, žaga	52
6. Stolpne ure gredo	53
7. Okence imam svetlo	53
8. Mačica gre na drevo	54
9. Ni mu vseč, kdor sredi kroga	54

VIII. Igre z žogo.

1. Oj, žogice male	56
2. Žogo svojo vzamem v roko	56
3. Žogica gre k tebi zdaj	57
4. Kot žogici se reče	57
5. Žogica gre v zrak visoko	58
6. Doli k tlam	58
7. Igrače ljubše nemam	58
8. Z roke v roko	59
9. Žoga, žoga, suči se	59
10. Kamen bodi ročica	60
11. Detece počiva zdaj	60

IX. Igre s krogļjo.

1. Oj, krogļjice male	62
2. Krogļjica ni htela spati	62
3. Krogļja teče rada k nam	63

	Stran
4. Le poglej, kako povsod	63
5. Kroglica, le gleda	63
6. Pot je gladka	64
7. Detece počiva zdaj	65

X. Pesmi za stavljenje.

1. a) Otroci, pridite	66
b) Iste besede	66
2. a) Stoji na vrtu lopica	67
b) Iste besede	68
3. Rob za robom vstaja tu	68
4. Voda teče, dete mlado	69
5. a) Zvonik si brž postavim	70
b) Iste besede	70
6. Tesarček naš	71

XI. Sklepne pesmi.

1. Dosti danes smo igrali (Otroški mirozov)	72
2. Končana je igra	73
3. Lepo domov zdaj idimo	73
4. Minul je iger naših čas	74
5. Ko deteca prihajajo	74
6. a) Ko mine igranje	75
b) Iste besede	75
7. Še pozdrav prijazen	76

XII. Raznotere pesmi.

1. Vrečo z rame	77
2. Petelin jutro znani že	77
3. Nad mano leta čuden ptič	78
4. Ponedeljek vtorku pravi	79
5. Vesel je naš otroški rod	80
6. Prišel bo iz neba	82
7. Oj, mačica, oj, mačica	83
8. Črna žena, stara peč	84
9. Jabolko na veji spi	85
10. Kaj jahaču v lasti bodi	86
11. Juhe, juhe, juhe	88
12. Črna noč je žena stara	89

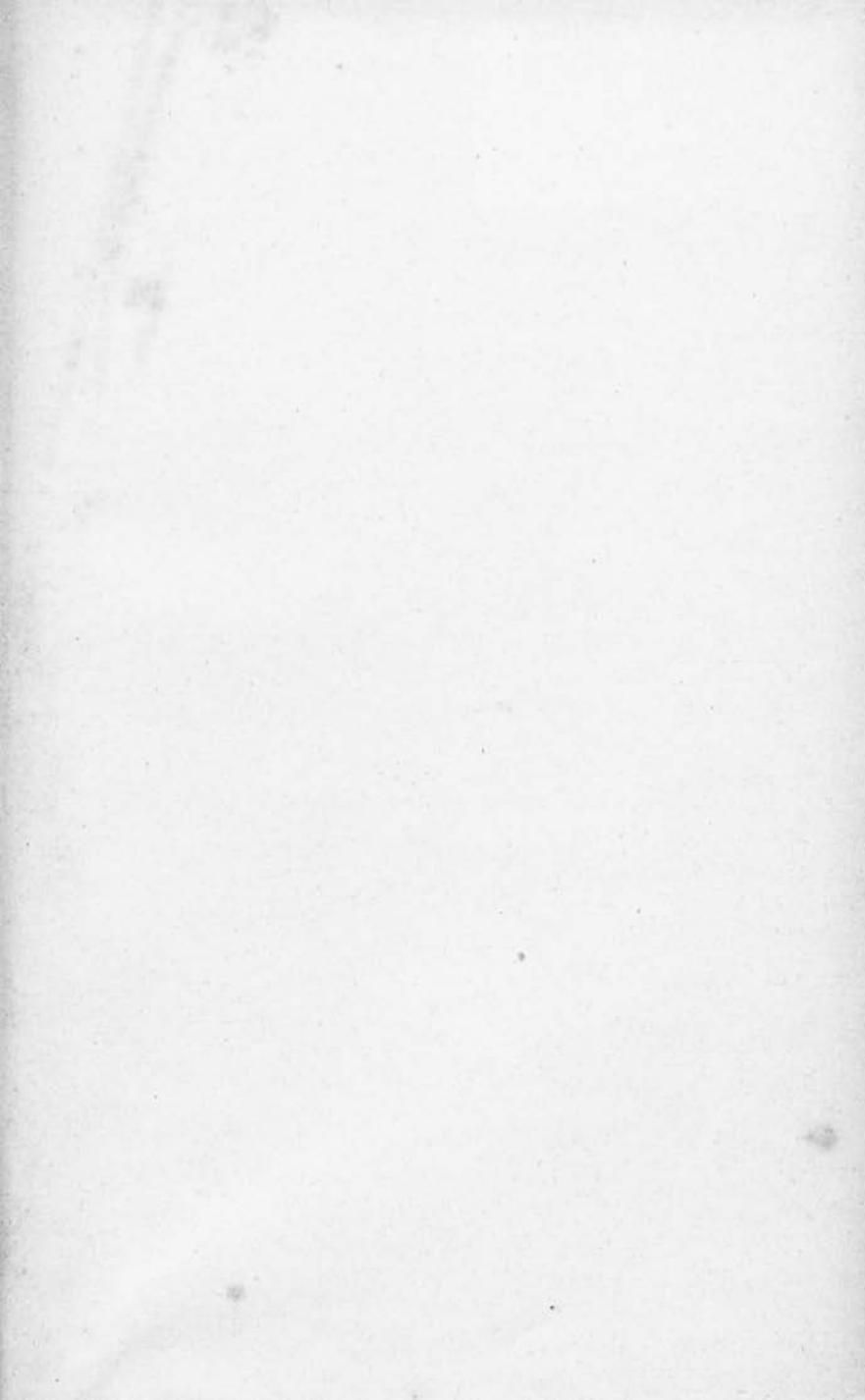
XIII. Dodatek.

Stran

1. Znal bi rad, kako li kmetje (Igra v krogu)	90
2. Otroci, ura nima pokoja (Igra v krogu)	91
3. Če otroci vljudni so (Igra v krogu)	91
4. Hi, konjiček v stop (Igra v krogu)	92
5. Mlinar, ali nočeš mleti (Igra v krogu)	93
6. Poslušam kovača (Igra v krogu)	94
7. Ropoče mlin (Igra v krogu)	95
8. Slušaj poštarja (Pesem)	96
9. Cesarska pesem	97

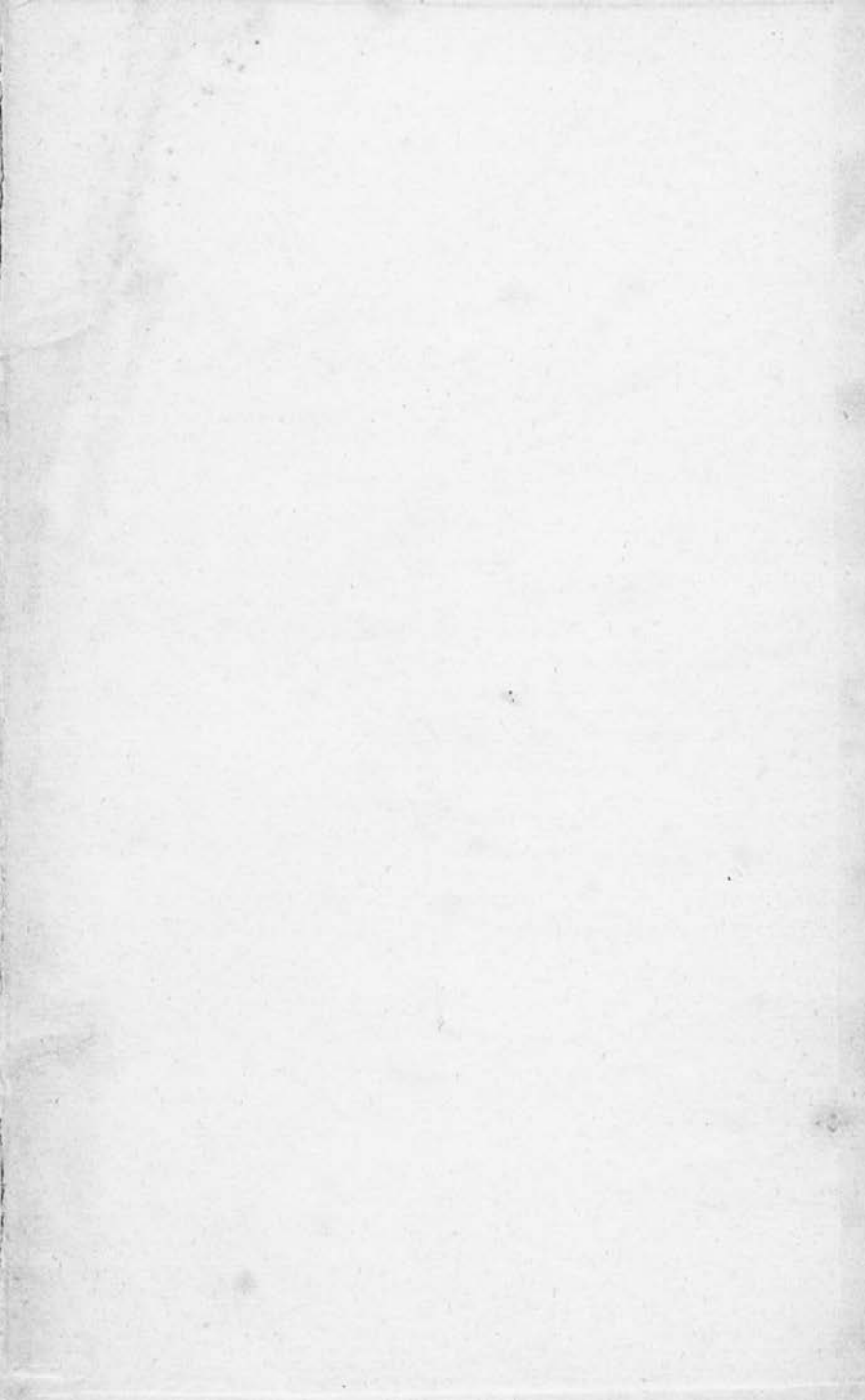

Narodna in univerzitetna
knjižnica

◆ NUK

00000450531

Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda.

- I. zvezek: „**Franc Jožef I.**, cesar avstrijski“.
 Ves natis pošel.
- II. zvezek: „**Rudolf Habsburški**, oče avstrijske cesarske
 rodovine“, strani 77, stane 40 kr.
- III. zvezek: „**Valentin Vodnik**, prvi slovenski
 pesnik“.
 Ves natis pošel.
- IV. zvezek: „**Junaki**“, I. snopič.
 Ves natis pošel.
- V. zvezek: „**Matej Ravnikar**, tržaško-koprski
 škof“, strani 36, stane 40 „
- VI. zvezek: „**Pesni Valentina Vodnika**“, strani
 64, stane vezan 30 „
- VII. zvezek: „**Junaki**“, II. snopič, strani 102,
 stane nevezan 30 „
 vezan 35 „
- VIII. zvezek: „**Janez Cigler**, slovenski pisatelj“,
 strani 56, stane vezan 80 „
- IX. zvezek: „**Ljubezen do mamice**“, povest za
 mladino, strani 76, stane vezan 40 „
- X. zvezek: „**Igre in pesmi** za otroška zabavišča
 in ljudske šole“. Strani: Predgovor 38,
 Pesmi 103, torej v vsem 141, stane vezan 60 „

Opomba: S kupom vezkov II., V., VI., VII., VIII. in IX. smo poskočili v tej meri, kakor jih družbi primanjkuje. — Zvezke I., III. in IV. pa bi — če jih je kdo oddati voljan — družba sopet sama rada nakupila.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.